

INTEGRITY WATCH Platformu

Kullanıcı Kılavuzu

2008 yılında gönüllü çabalarla kurulan Uluslararası Şeffaflık Derneği (TI Türkiye) ülkenin demokratik, sosyal ve ekonomik yönden gelişimi için toplumun tüm kesimlerinde şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirlik ilkelerini hakim kılma amacını taşımaktadır. Dernek, yolsuzluğun azaltılması yönündeki çalışmaları kapsamında kamu kesimi, iş dünyası, sendikalar, üniversiteler, meslek örgütleri ve sivil toplum örgütleri gibi konuyla ilgili tüm tarafları bir araya getirerek faaliyetlerinde bu çok aktörlü işbirliğini esas alır. Toplumsal yapıyı oluşturan ve/ veya kamu gücünü elinde bulunduran tüm kişi ve kurumların açık, dürüst, hukuka uygun, etik, izlenebilir ve hesap verebilir şekilde davranmasını talep eder ve kendisi de bu ilkeler çerçevesinde faaliyetlerini sürdürür.

www.seffaflik.org

Integrity Watch Platformu Kullanıcı Kılavuzu

IPA-2022-440-922 | Batı Balkanlar ve Türkiye’de Siyasi Dürüstlük İzleme: sivil toplumun siyasi dürüstlük verilerini kullanarak yolsuzlukla mücadelesi

Bu raporda yer alan bilgilerin doğruluğunu teyit etmek için her türlü çaba gösterilmiştir. Şubat 2026 itibarıyla tüm bilgilerin doğru olduğuna inanılmıştır. Ancak Uluslararası Şeffaflık Derneği, raporun başka amaçlarla veya başka bağlamlarda kullanılmasından kaynaklanan sonuçlardan dolayı sorumluluk kabul etmez.

2026 Uluslararası Şeffaflık Derneği. Alıntılanmasına izin verilir. Çoğaltılması ile ilgili istekler için lütfen Uluslararası Şeffaflık Derneği ile iletişime geçin:

info@seffaflik.org

**Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir**

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Uluslararası Şeffaflık Derneği sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

İçindekiler

Giriş	5
Temel platform organizasyonu ve navigasyon mantığı	5
Analitik akış	7
Tüm kontrol panellerinde ortak olan diğer arayüz bileşenleri	12
Platformun Tematik Yapısı	14
Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı bölümü	14
Bu bölüm neyi gösteriyor?	15
Grafikler ve yorumları	16
Veriyi ve sayfanın kullanımı	19
Tablo ile çalışma	19
Alıştırma etkinlikleri	20
Pratikte kullanım	21
Veri kısıtlamaları ve sorumlu yorumlama	21
Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı bölümü	21
Bu bölüm neyi gösteriyor?	22
Grafikler nasıl okunmalıdır?	23
Tablo ile çalışma	26
Alıştırma etkinlikleri	28
Kullanım	29
Veri sınırlamaları ve sorumlu yorumlama	29
Bütçe ve Harcama bölümü	30
Bu bölüm neyi gösteriyor?	30
Grafikler ve yorumları	31
Bütçe kayıtları tablosuyla çalışma	32
Alıştırma etkinlikleri	34
Sorumlu yorumlama ve kısıtlamalar	34
Sözlük	35

Giriş

Integrity Watch Türkiye, kamu harcamalarını ve kamu ihaleleri verilerini erişilebilir, karşılaştırılabilir ve analitik olarak kullanılabilir hale getiren bir açık veri platformudur. Uluslararası Şeffaflık Derneği Türkiye tarafından geliştirilen platform, dağınık, makine tarafından okunamayan veya karşılaştırılması zor olan kamu veri setlerini toplamış, temizlemiş ve standartlaştırmıştır. Kullanıcılar, etkileşimli kontrol panelleri aracılığıyla grafik öğelerine tıklayarak verileri filtreleyebilmekte, kurumları ve yılları karşılaştırabilmekte ve sonuçları indirilebilir formatlarda dışa aktarabilmektedir. Bu sayede teknik olarak kamuya açık olan bilgiler, anlamlı bir şekilde analiz edilebilen, incelemeye ve denetime açık verilere dönüştürülmüştür.

Platform şu anda iki ana kategori altında üç temel veri seti sunmaktadır: Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı İhaleleri (2012–2025), Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı İhaleleri (2010–2024), İl düzeyinde Merkezi Bütçe ve Harcama verileri (2018–2023). Bu veri setleri birlikte kullanıldığında kullanıcıların büyük ölçekli projelerdeki yoğunlaşma modellerini, ihale yöntemlerinin dağılımını, kurumlar ve iller bazındaki harcama eğilimlerini ve mali denge ile ihale yoğunluğu arasındaki ilişkiyi incelemelerine olanak tanımaktadır. Amaç sadece veriyi yayımlamak değil, kaynak tahsisini şeffaf, izlenebilir ve hesap verebilir kılmaktır.

Temel platform organizasyonu ve navigasyon mantığı

Kullanıcılar Integrity Watch Türkiye web sitesine ilk girdiklerinde “Hakkında” sayfası olan ana sayfaya yönlendirilir. Bu sayfa, platformun amacı, metodolojisi, veri kaynakları, kapsamı ve kısıtlamaları hakkında temel bilgileri sağlar. Veri setlerinin hangi analitik sınırlar çerçevesinde yorumlanması gerektiğini belirlemektedir.

Figür 1. Hakkında sayfası ve dil seçenekleri

Arayüzün sağ üst köşesinde kullanıcılar şunları görebilmektedir:

- > **Hakkında** sekmesi
- > Dil seçenekleri (*Türkçe* ve *ingilizce*)

Bu bileşenler platformun her yerinden erişilebilir durumdadır. Ana navigasyon menüsünün sol üst kısmında ise üç ana başlık görüntülenmektedir:

- > Kamu İhaleleri
- > Bütçe ve Harcama
- > Diğer IW Platformları

“Kamu İhaleleri” başlığı, iki farklı ihale veri setini bir araya getirir. Kullanıcılar bu menü öğesine tıkladığında aşağıdaki seçenekleri içeren bir menü gösterilmektedir:

- > Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı
- > Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı İhaleleri

Figür 2. Menünün tematik bölümü

Bu yapı, ihale ile ilgili veri setlerinin tematik olarak gruplandırılmasını sağlarken her birine bireysel olarak erişim imkânı sunmaktadır.

Bütçe ve Harcama başlığı il düzeyinde merkezi yönetim gelirlerini, giderlerini, dengesini ve ihale göstergelerini sunan mali veri setine doğrudan yönlendirmektedir.

Diğer IW Platformları başlığı Transparency International'ın diğer ülkelerdeki ofisleri tarafından geliştirilen Integrity Watch platformlarına erişim sağlamaktadır. Bu bölüme tıklayarak kullanıcılar Transparency International'ın farklı yetki bölgelerindeki ofisleri tarafından hazırlanan ülke odaklı platformları inceleyebilmektedir. Bu özellik Integrity Watch Türkiye'yi daha geniş bir uluslararası Integrity Watch ekosistemine yerleştirerek ülkeler arası karşılaştırmalı analize olanak sunmaktadır.

Tüm kontrol panelleri aynı teknik mimariyi ve etkileşim mantığını takip eder. Bu tutarlılık, kullanıcıların arayüzü yeniden öğrenmek zorunda kalmadan veri setleri arasında geçiş yapabildiğini ve aynı analitik iş akışını farklı politika alanlarına uygulayabildiğini sağlar.

Platform, geleneksel statik raporlama yapısı yerine etkileşimli bir filtreleme modeli üzerine inşa edilmiştir: Kullanıcılar hazır bir rapor indirmek yerine; yılları seçerek, grafik öğelerine

tıklayarak ve anahtar kelime aramaları yaparak kendi analitik raporlarını dinamik olarak oluştururlar. Bütün görselleştirmeler ve tablolar kullanıcı etkileşimine anında yanıt verir. Bu tasarım, izlenebilirliği ve tekrarlanabilirliği korurken keşifçi bir analize olanak tanır.

Analitik akış

Zaman kapsamını belirleme (yıl seçici)

İlk analitik karar zamansaldır. Her kontrol panelinin üst kısmında bulunan bir yıl seçici, kullanıcıların belirli bir yılı veya “**Tüm yıllar**” seçeneğini tercih etmesine olanak tanır.

Bir yılın seçilmesi, tüm grafikleri tabloyu anında günceller. Bu, sonraki tüm gözlemlerin açıkça tanımlanmış bir zaman dilimi içine sabitlenmesini sağlar.

Yapılandırılmış bir analiz yürütürken, ek filtreler uygulamadan önce seçilen yılın belgelenmesi önemlidir. Birçok örüntü, özellikle ihale faaliyetlerinde ve mali performansta, yıllar arasında önemli ölçüde değişebilir.

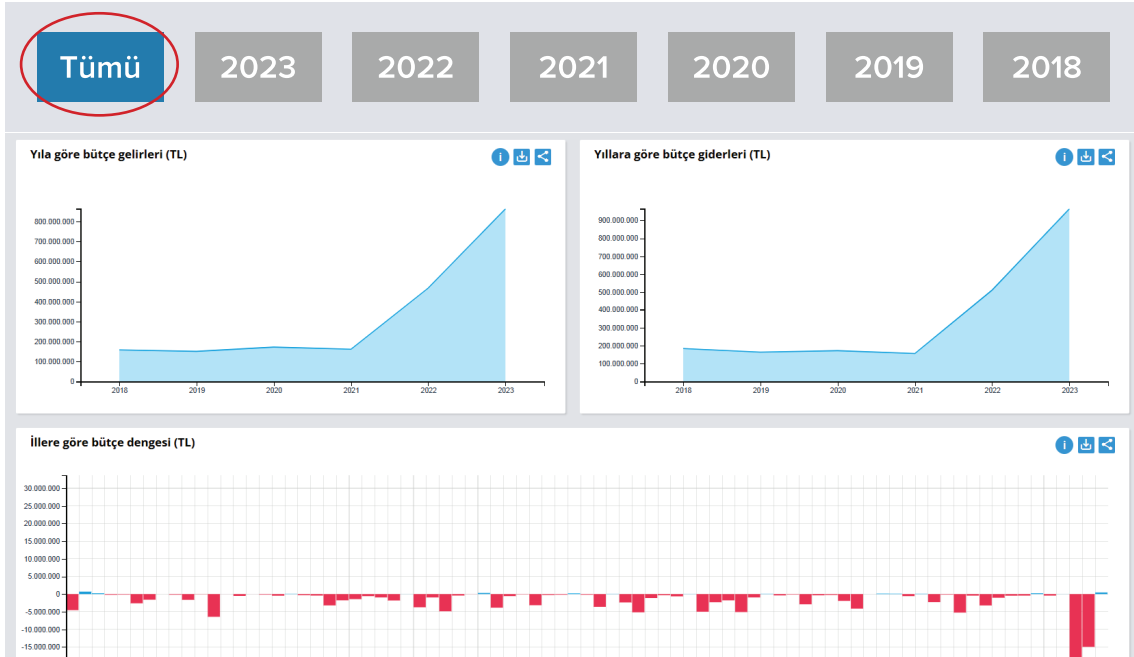
Figür 3. Yıl seçici

Görseller aracılığıyla ilk örüntüleri tanımlama

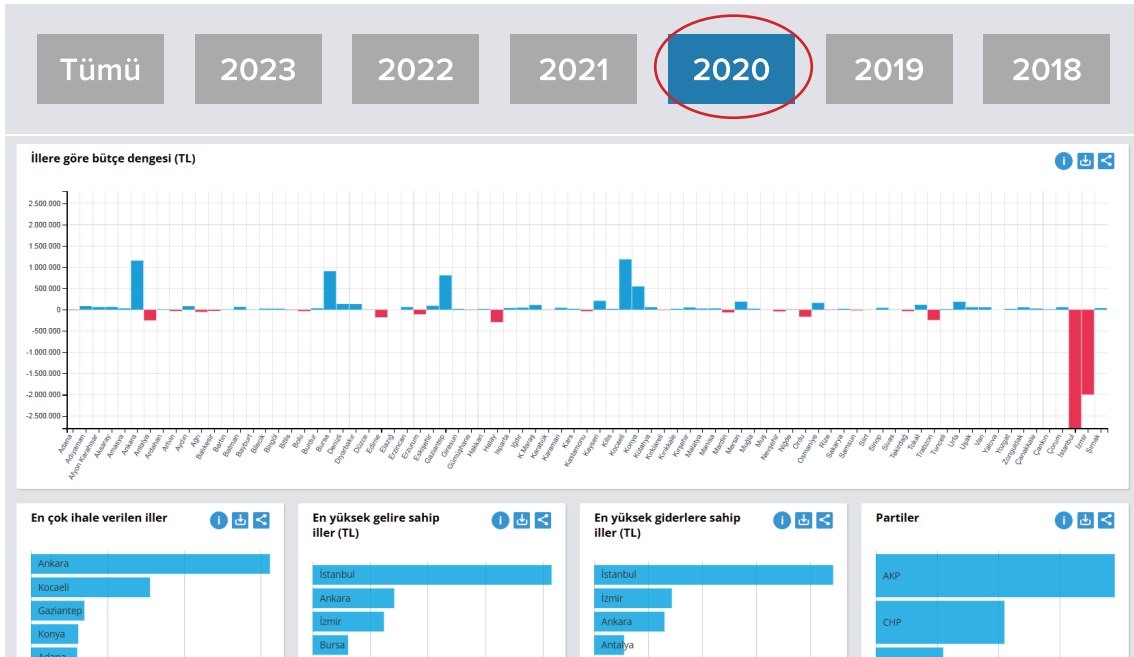
Yıl seçildikten sonra kullanıcılar, kontrol panelini varsayılan durumunda inceleyebilmektedir. Etkileşimli grafikler veri setine dair aşağıdakiler gibi toplu özetler sunmaktadır:

- > İhale veren kurumlara göre dağılım.
- > Yükleniciye (şirkete) göre dağılım.
- > İhale yöntemi.
- > İl sıralamaları.
- > Gelir, gider veya denge eğilimleri.

Bu aşamada amaç sonuç çıkarmak değil, potansiyel yoğunlaşmaları, uç değerleri veya olağan dışı dağılımları belirlemektir.

Figür 4. Tüm yılları gösteren kontrol paneli

Figür 5. 2020 verilerini gösteren kontrol paneli

Kullanıcılar şunları görebilmektedir:

- > Hangi kategorilerin en üstte görüldüğünü.
- > Değer bazlı ve frekans bazlı sıralamaların farklılık gösterip göstermediğini.
- > Herhangi bir kategorinin dağılımda görsel olarak baskın olup olmadığını.

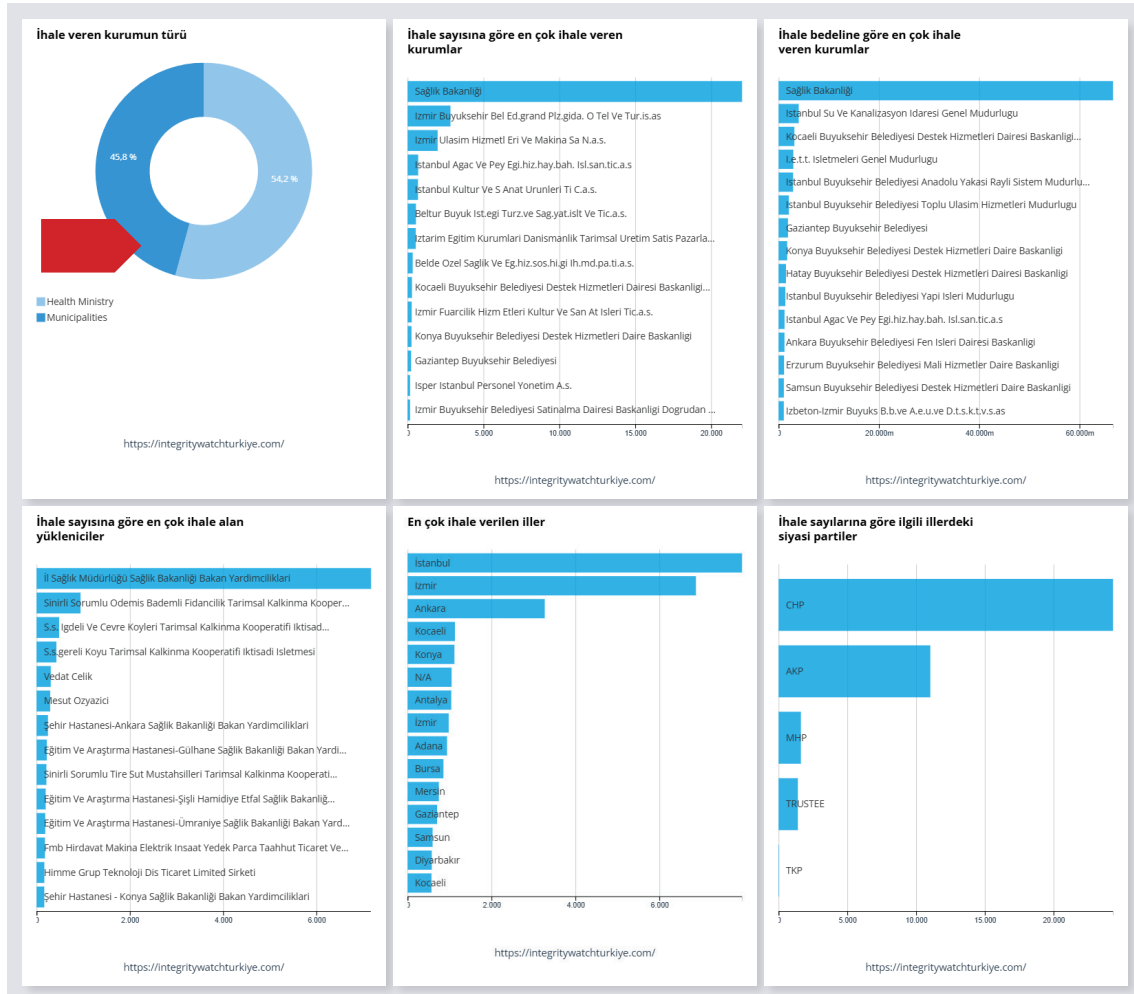

Grafik tabanlı etkileşim yoluyla veri setini daraltma

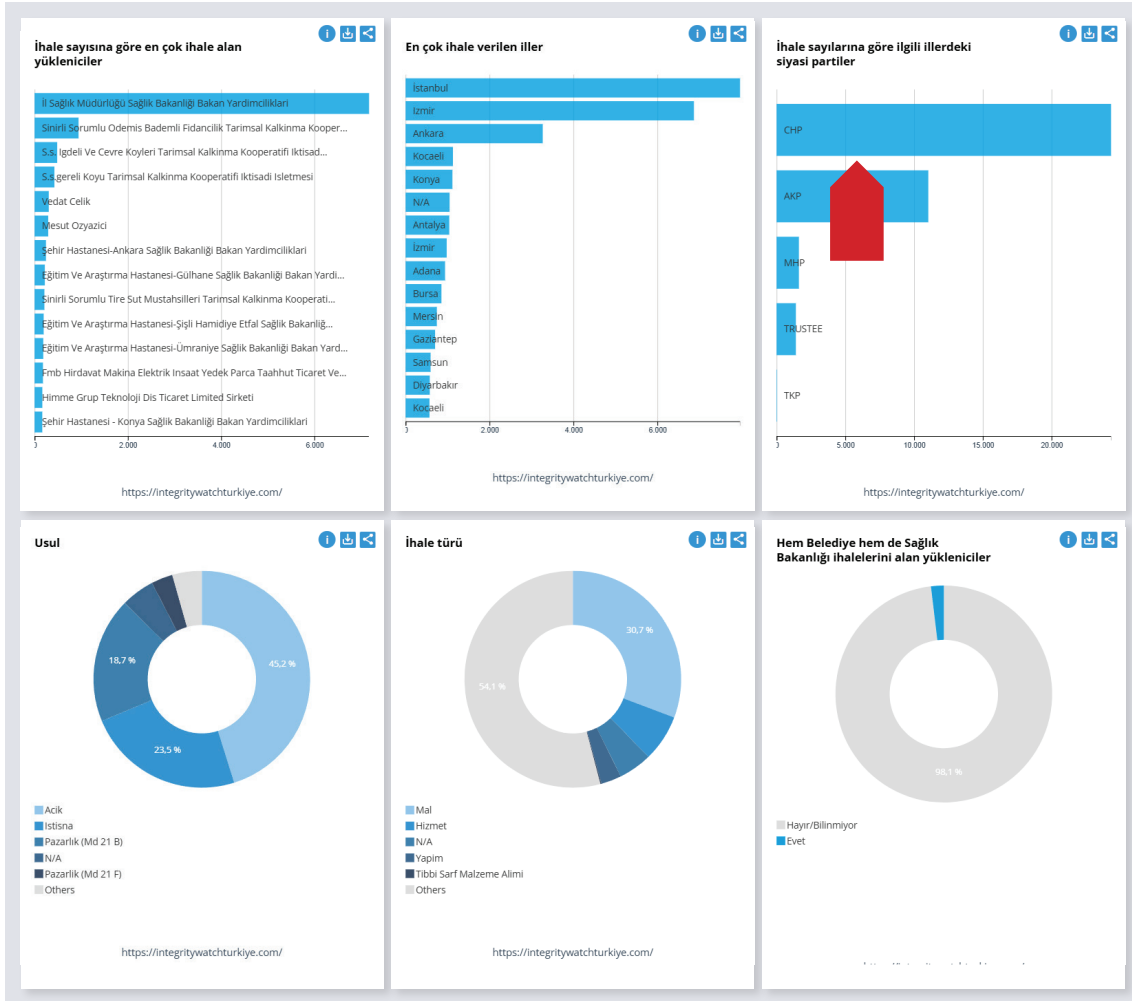
Potansiyel bir örüntü belirlendikten sonra kullanıcılar, doğrudan grafik öğelerine tıklayarak veri setini daraltabilmektedirler. Belirli bir kuruma, yükleniciye, ihale yöntemine, ile, siyasi partiye veya değer aralığına tıklamak bir filtre görevi görmektedir. Diğer grafikler ve tablo da dahil olmak üzere tüm kontrol paneli dinamik olarak güncellenmektedir. Birden fazla seçim sırasıyla birleştirilebilir. Örneğin:

Yıl seç → İl seç → İhale yöntemi seç → Tedarikçi yoğunlaşmasını incele

Yapılan her tıklama veri setini daraltır ve analitik derinliği artırmaktadır. Veri seti çok daralır veya hiç sonuç vermezse “Filtreleri sıfırla” fonksiyonu seçili yıl altındaki temel görünüm geri dönülmesini sağlamaktadır.

Figür 6. Sadece Belediyeler verisini gösteren Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı kontrol paneli

Figür 7. Sağlık Bakanlığı ve Belediyeler sayfasında yalnızca belediye verilerini ve belirli siyasi partiyi (CHP) gösteren gösterge paneli.

Tablo kullanarak bulguları doğrulama

Grafikler örüntüleri vurgulamakta, tablo ise bunları doğrulamaktadır. Veri seti daraltıldıktan sonra kullanıcılar sayfanın en altına inmeli ve kayıt düzeyindeki tabloyu incelemelidir. Her bir satır, veri setindeki temel bir girişe karşılık gelmektedir.

Doğrulama işlemi genellikle olarak şunları içermektedir:

- > En büyük sözleşmeleri veya harcamaları belirlemek için değere göre sıralama.
- > En yüksek açıkları veya fazlalıkları belirlemek için dengeye göre sıralama.
- > Tekrarlar için yüklenici veya idare isimlerini gözden geçirme.
- > Referans için ihale numaralarını çıkarma.

Tablo, bulguları raporlamadan veya dışa aktarmadan önce gerekli olan somut kanıtları sağlamaktadır.

No	İhale No	Başlık	İhale Veren Kurum	Yüklenici	Nihai Bedel (TL)	Usul	Tür	Kategori
1	2022/999939	Kahramanmaraş İli Onikisubat-Dulkadiröglü-Göksun-Andirin-Turkoglu-Pazarcık Ve Çağayancerit İlçe Merkezleri Ve Mahallelerinde Yağmursuyu İzgaralarının Temizlenmesi Hizmeti İşi	Kahramanmaraş Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Mudurluğu İcme Suyu Ve Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı	Ana Lojistik Temizlik İnsaat Yakıt Gıda Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	1.648.000,0	Acık	Hizmet	Municipalities
2	2022/999932	Samsun Büyükşehir Belediyesi Etkinliklerinde Ve Resmî Bayramlarda Kullanılmak Üzere Muhtelif Ebatlarda Türk Bayrağı Alımı	Samsun Büyükşehir Belediyesi Satınalma Dairesi Başkanlığı	Nejdat Garipoğlu	716.000,0	Pazarlık (Md 21 F)	Mal	Municipalities
3	2022/999875	Onur Dış Deposu Tıbbi Gereçler Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi.	Sağlık Bakanlığı	Ağız Ve Diş Sağlığı Merkezi-Siirt Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcılıkları	308.900,0	Açık	Dijital Panoromik Röntgen Cihazı	Health Ministry
4	2022/999868	Zemin Temizleme Otomati Ve Arac Yıkama Ve Supurme Makinesi Alımı	İstanbul Ağac Ve Pey Eği.hiz.hay.bah. İsl.san.tic.a.s	Omer Baycar	680.750,0	Pazarlık (Md 21 F)	Mal	Municipalities
5	2022/999752	Ciftçilere Dağıtılmak Üzere Zeytin Kasası Alım İşi	Hatay Büyükşehir Belediyesi Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	Sonmez Hammadde Plastik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	1.394.050,0	Acık	Mal	Municipalities
6	2022/99973	Muhtelif Gıda Alımı	İzmir Büyükşehir Bel Ed.grand Plz.gıda. O Tel Ve Tur.is.as	S.s.gerekl Koyu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi İktisadi İşletmesi	7.095,0	İstisna	Mal	Municipalities
7	2022/999670	İzmit Korfezi Doğu Baseni Dip Camurunun Temizlenmesi		Atlas Maden Ürünleri Otomotiv İnsaat Sanayi Ve Ticaret Limited				Municipalities

Figür 8. Yıl (2022), ihale veren kurum veri seti (Belediye) ve belediye başkanının siyasi partisi (CHP) filtrelerine göre düzenlenmiş Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı Bölümü ihale tablosu.

Filtrelenmiş veri setini dışa aktarma

Daha derinlemesine bir analiz gerekiyorsa kullanıcılar filtrelenmiş veri setini CSV veya XLS formatında dışa aktarabilmektedirler. Dışa aktarılan dosyalar, ekranda uygulanan filtre yapılandırmasının tümünü yansıtmaktadır. Analitik tekrarlanabilirlik kullanıcılar şunları kaydetmelidir:

- > Seçilen yıl.
- > Tıklanan grafik öğeleri.
- > Kullanılan arama terimleri.

Raporlama yapılıyorsa hem dışa aktarılan veri setini hem de filtrelenmiş kontrol panelinin ekran görüntüsünü saklamak faydalı olacaktır.

INTEGRITY WATCH TÜRKİYE | KAMU İHALELERİ

BELEDİYELER & SAĞLIK BAKANLIĞI

Bu bölüm ülkenin en büyük harcama yapan kurumlarından büyükşehir belediyeleri ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen kamu ihalelerini göstermektedir. Kullanıcılar ihale yöntemlerini (açık, pazarlık, istisna), ihale türlerini (mal, hizmet, yapım) ve her iki kurumdan da ihale alan şirketleri inceleyebilir. Veri seti ağırlıklı olarak 2010-2022 yıllarını içerir; 2023-2024 verileri eklenmeye devam etmektedir ve ileride başka kurumlar da dahil edilecektir. Platform, şehirler ve siyasi partiler arasındaki ihale davranışlarını karşılaştırarak ihale yoğunluğu, riskli durumlar ve kamu hizmetlerinde ihale alışkanlıklarını görünürlüğü kılma amaçlamaktadır.

← Paylaş
İndir (csv)
İndir (xls)

Figür 9. Filtrelenmiş veri seti ve tablo için indirme seçenekleri

Bu iş akışı, her üç kontrol paneli (dashboard) için de aynı şekilde uygulanmaktadır. Değişkenler veri setine göre farklılık gösterse de analitik mantık sabit kalmaktadır. Böylece kullanıcılar, tematik bölümden bağımsız olarak aynı beş adımlı süreci takip ederek metodolojik bir tutarlılık oluşturabilirler.

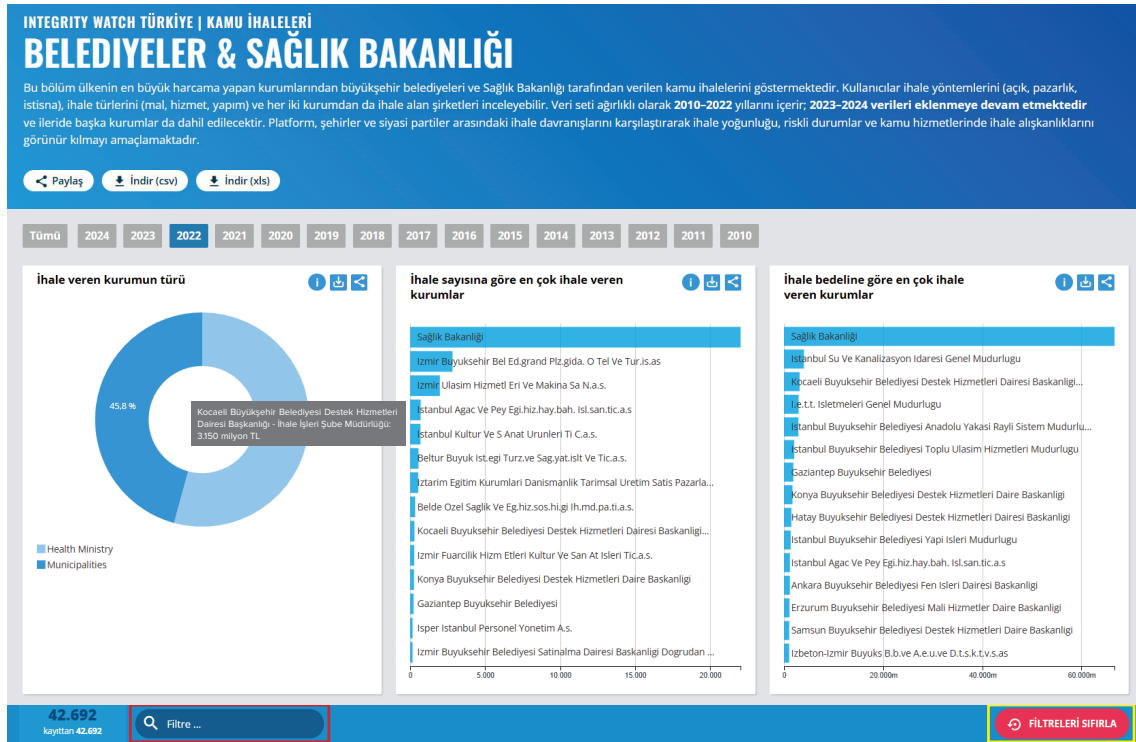
Tüm kontrol panellerinde ortak olan diğer arayüz bileşenleri

Arama çubuğu (filtre...)

Her kontrol panelinin alt kısmında bir anahtar kelime arama alanı bulunmaktadır. Arama işlevi, grafik değerlerini ve tablo kayıtlarını eş zamanlı olarak filtrelemektedir. Veri setini grafik etkileşimi yoluyla daralttıktan sonra belirli şirketleri, idareleri, illeri veya ihale başlıklarını bulmak için oldukça kullanışlıdır.

Filtreleri sıfırla

“Filtreleri Sıfırla” fonksiyonu, tüm grafik seçimlerini ve arama terimlerini temizleyerek kontrol panelini seçili yıl altındaki temel durumuna döndürmektedir. Kullanıcılar birden fazla filtreyi birleştirdikten sonra “0 sonuç” durumuyla karşılaşılırsa seçimleri yeniden uygulamadan önce sıfırlama özelliği kullanılmalıdır.

Figür 10. Arama ve sıfırlama seçenekleri

Grafik düzeyindeki kontroller (bilgi, indirme, paylaşma)

Integrity Watch Türkiye'deki her görselleştirmede, grafiğin sağ üst köşesinde bulunan üç kontrol simgesi içermektedir. Bu kontroller tüm kontrol panellerinde aynı şekilde çalışmaktadır.

Bilgi simgesi (“i”)

Bilgi simgesi, ilgili grafiğe dair kısa bir açıklayıcı not sunmaktadır. Bu simgeye tıklandığında, grafiğin neyi gösterdiğini netleştiren kısa bir açıklama gösterilmektedir. Bu özellik, kapsamı ve metodolojik sınırları doğrudan kontrol paneli içinde açıklayarak sorumlu yorumlamayı desteklemektedir.

Figür 11. Bilgi simgesi

İndirme simgesi

İndirme simgesi, kullanıcıların ilgili görselleştirmeyi bir görüntü dosyası (resim) olarak dışa aktarmasına olanak tanımaktadır. Dışa aktarılan görüntü, o anki aktif filtre yapılandırmasını yansıtmaktadır. Veri seti; yıl seçimi, grafik tabanlı filtreleme veya anahtar kelime araması yoluyla daraltılmışsa indirilen görsel tam olarak bu filtrelenmiş durumu yansıtacaktır. Bu işlev; raporlar, sunumlar, akademik çalışmalar ve medya yayınları için kullanılabilir.

Paylaşma simgesi

Paylaşma simgesi, kullanıcıların belirli bir grafiği genellikle sosyal medya veya doğrudan bir bağlantı aracılığıyla harici olarak paylaşmasını sağlamaktadır. İndirme işlevinde olduğu gibi, paylaşılan görselleştirme de veri setinin o anki filtrelenmiş halini göstermektedir. Bu sayede kullanıcılar, tüm veri setini dışa aktarmaya gerek kalmadan spesifik bir analitik görünümü başkalarına iletebilmektedir.

Figür 12. İndirme ve paylaşma simgeleri

Bu kontroller grafikler düzeyinde uygulanmaktadır. Temel veri setini veya genel gösterge paneli filtrelerini etkilemez. Sadece analitik çıktıların şeffaflığını, yeniden kullanımını ve paylaşımını artırmaktadır.

Platformun Tematik Yapısı

Integrity Watch Türkiye, birbirinden farklı ancak birbiriyle ilişkili tematik alanlar etrafında düzenlenmiştir. Her tematik bölüm belirli bir veri setine ve politika alanına karşılık gelse de tümü birleşik bir analitik çerçeveye içinde çalışacak şekilde tasarlanmıştır.

Bu yapının amacı iki yönlüdür. Kullanıcıların yüksek değerli altyapı sözleşmeleri veya mali dengeler gibi belirli bir politika alanına odaklanmasını sağlamaktadır. Bununla beraber tüm kontrol panellerinde tutarlı filtreleme mantığı ve karşılaştırılabilir etkileşim mekanizmaları sürdürerek kesit analizi yapılmasına olanak tanımaktadır.

Tematik ayırım, analitik ayırım anlamına gelmez. Her bölüm bağımsız olarak kullanılabilir de veri setleri kavramsal olarak bağlantılıdır. Örneğin; Kamu İhaleleri bölümünde gözlemlenen ihale yoğunluğu, Bütçe ve Harcama bölümündeki mali denge göstergeleri kullanılarak bağlamsallaştırılabilir. Benzer şekilde, yüksek değerli altyapı projelerindeki yoğunlaşma örüntüleri, belediye düzeyindeki daha geniş ihale dinamikleriyle birlikte incelenebilir.

Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı bölümü

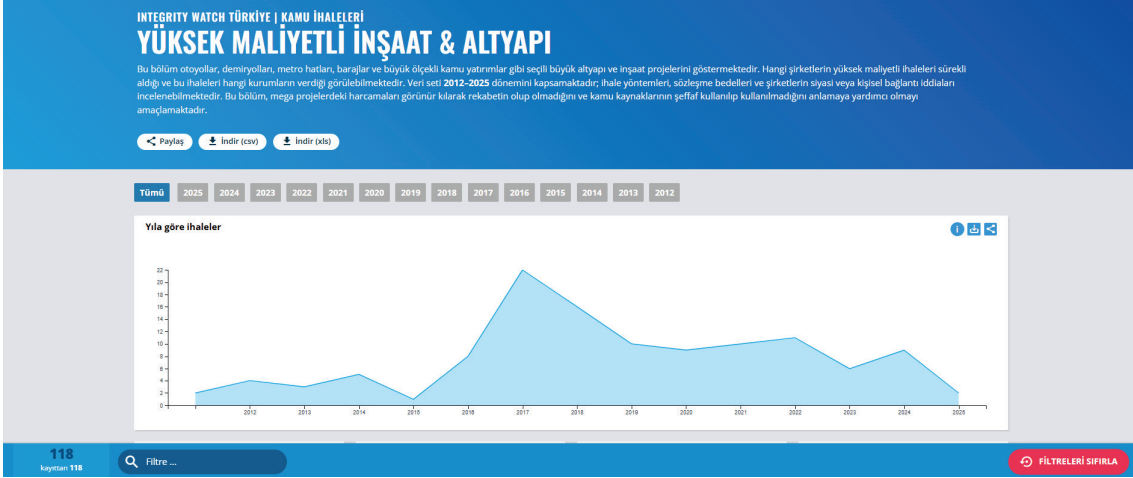
Integrity Watch Türkiye'nin Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı bölümü; Türkiye'deki karayolları, demiryolları, metro sistemleri, barajlar, hastaneler, havalimanları, atık su sistemleri ve diğer büyük kamu yatırımlarını içeren seçilmiş büyük ölçekli kamu inşaat ve altyapı projelerinin bilgilerini sunmaktadır. Bu projeler, kamu harcamalarının önemli bir kısmını oluşturmakta ve uzun vadeli kamu politikaları ile ekonomik sonuçların şekillenmesinde merkezi bir rol oynamaktadır.

Bu bölümde kullanıcılar en büyük inşaat ve altyapı sözleşmelerini hangi kurumların verdiğini, hangi şirketlerin bu ihaleleri tekrar tekrar kazandığını, sözleşme değerlerinin nasıl dağıldığını, ihale sonuçlanma örüntülerinin rekabete mi yoksa yoğunlaşmaya mı işaret ettiğini keşfedebilir. Veri seti, 2012 ile 2025 yılları arasında verilen ihaleleri kapsayarak hem yıla özel analize hem de uzun vadeli eğilimlerin gözlemlenmesine olanak tanımaktadır.

► *Neden yüksek maliyetli inşaat ve altyapıya odaklanılıyor?*

İnşaat ve altyapı projeleri, yapıları gereği kamu ihalelerinin en yüksek riskli alanları arasındadır. Bu projeler; büyük finansal hacimler, uzun uygulama süreleri, karmaşık teknik şartnameler ve genellikle sınırlı rekabet içermektedir. Bu özellikler, karar verme sürecindeki takdir yetkisini artırır ve ihale sonuçlarının riskini yükseltmektedir.

Bu ölçekte, rekabetteki küçük sapmalar, maliyet aşımaları veya ayrıcalıklı muameleler bile önemli kamu zararlarına yol açabilmektedir. Bu nedenle, Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı bölümü projelerin yasallığını veya performansını değerlendirmekten ziyade, örüntülere ve yapısal sinyallere odaklanmaktadır.

Figür 13. Yüksek maliyetli inşaat ve altyapı panosunun filtre uygulanmamış varsayılan görünümü

Bu bölüm neyi gösteriyor?

Bu bölüm, Integrity Watch Türkiye'nin metodolojisi tarafından belirlenen ve önceden tanımlanmış analitik eşiği aşan, seçilmiş yüksek değerli inşaat ve altyapı ihalelerini bir araya getirmektedir. Bu eşik yasal bir sınıflandırma değildir, kamu kaynakları ve piyasa dinamikleri üzerinde en büyük etkiye sahip projelere odaklanmak amacıyla kullanılmaktadır.

Her ihale kaydı genellikle şunları içermektedir:

- > İhale numarası
- > Proje adı
- > İhale veren kurum
- > Yüklenici veya yükleniciler (iş ortaklıkları dahil)
- > Sözleşme bedeli (USD)
- > Mevcut olduğunda başlangıç ve bitiş tarihleri
- > Kamuya açık kaynaklardaki bağlantılarla birlikte, iddia edilen siyasi veya kişisel bağlantılara ilişkin bilgiler

Bu unsurların yıllar ve kurumlar arasında standartlaştırılması sayesinde bu bölüm, kullanıcıların yüksek maliyetli altyapı harcamalarının geniş bir alana mı yayıldığını yoksa sınırlı bir grup makam ve şirket arasında mı yoğunlaştığını incelemesine olanak tanımaktadır.

➤ Bölümün yapısı

Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı bölümü, kullanıcıları genel bir bakıştan detaylı, sözleşme düzeyinde incelemeye yönlendirecek şekilde düzenlenmiştir. Sayfanın üstünde kullanıcılar soldan sağa yılları görmektedir. Diğer tüm seçimler için ana etkileşim, grafiklere tıklayarak gerçekleştirilmektedir. Yıl seçiminin altında, bir dizi etkileşimli görselleştirme, yıla göre ihale sayısı, ihale sayısına veya değerine göre en çok ihale veren kurumlar, ihale sayısına

veya toplam sözleşme değerine göre en çok ihale alan yükleniciler gibi toplu metrikler görüntülenebilmektedir. Grafiklerin altında bir veri tablosu münferit sözleşmeleri listelemektedir. Her satır; sözleşme numarası, proje başlığı, ihale veren kurum, yüklenici(ler), fiyat, başlangıç ve bitiş tarihleri ile kamuya rapor edilen siyasi bağlantı iddiaları gibi mevcut bağlamsal üst verileri içeren ayrıntılı bilgiler barındırmaktadır.

Bölümdeki tüm öğeler birbiriyle bağlantılıdır. Bir grafik öğesine tıklamak (örneğin, “İhale sayısına göre en çok ihale veren kurumlar” bölümündeki belirli bir kurum), bir seçim filtresi görevi görmekte ve özet sayılar ile veri tablosu dahil tüm sayfayı bu seçimi yansıtacak şekilde güncellemektedir. Kullanıcıların bir panelden filtre değerleri seçmek yerine grafiklerin kendileriyle etkileşime girerek seçim yapmaları sağlanmaktadır.

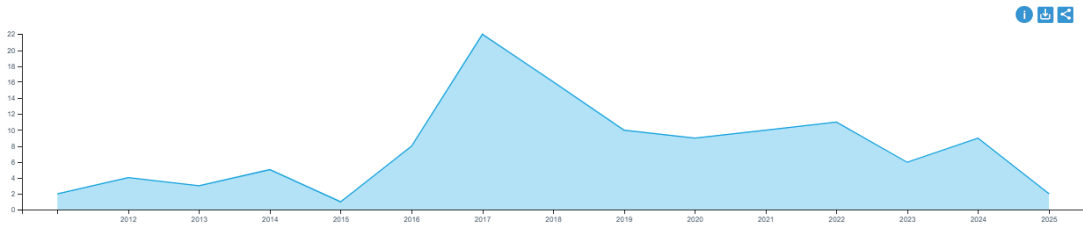
Grafikler ve yorumları

Yüksek Maliyetli İnşaat ve Altyapı sayfasındaki her grafik belirli bir analitik amaca hizmet etmektedir. Grafikler, kullanıcıların kalıpları, yoğunlaşmaları ve anormallikleri belirlemelerine yardımcı olmak için tasarlanmıştır; tek başlarına hukuki veya performans odaklı sonuçlar çıkarmak için değildir. Tüm grafikler etkileşimlidir ve ihale tablosu ile okunmalıdır.

► Yıla göre ihaleler

“Yıla göre ihaleler” grafiği, seçilen zaman aralığı içinde her yıl kaç adet yüksek maliyetli inşaat ve altyapı projesinin ihale edildiğini göstermektedir.

Bu grafik öncelikle yoğunlaşmış mega proje faaliyeti dönemlerini belirlemek için kullanılmaktadır. Ani artışlar veya azalışlar, kamu yatırım önceliklerindeki değişiklikleri, ekonomik döngüleri, büyük politika girişimlerini veya acil durumlar ya da afet sonrası yeniden yapılanma gibi istisnai durumları yansıtabilmektedir. Bu grafik bağlamsal bir zaman çizelgesi olarak yorumlanmalıdır. Her yıl ihalelerin sayısının yüksek olması, tek başına daha yüksek risk veya daha iyi performans anlamına gelmemektedir. Diğer grafikler ve sözleşme düzeyindeki tablo kullanılarak daha yakından incelenmeyi gerektirebilecek yılları işaret etmektedir.

Figür 14. Yıla göre ihaleler – yüksek maliyetli projelerin zaman çizelgesi

► İhale sayısına göre en çok ihale veren kurumlar

Bu grafik, ihale veren kurumları yüksek maliyetli inşaat ve altyapı projelerinin sayısına göre sıralamaktadır. Büyük projeleri en aktif şekilde ihale eden kurumları belirlemek için yararlı-

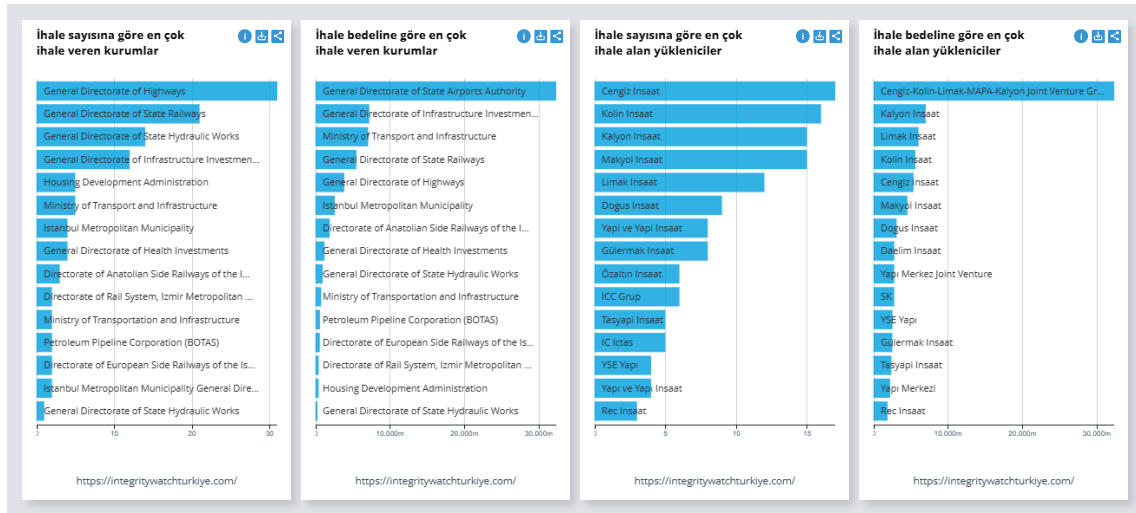
dır. Yüksek sayılar genellikle ulaşım, karayolları, demiryolları veya büyük ölçekli konut geliştirme gibi kurumsal görevleri ve sektörel rolleri yansıtmaktadır. Bu grafik finansal ağırlığı değil, sıklığı göstermektedir. Bir kurum, birkaç çok büyük proje yerine birçok orta ölçekli proje ihale ettiği için listenin başında yer alabilmektedir. Bu nedenle, bu grafik her zaman ihale bedellerine ilişkin grafiklerle birlikte okunmalıdır.

➤ İhale bedeline göre en çok ihale veren kurumlar

Bu grafik, ihale veren kurumları verdikleri yüksek maliyetli ihalelerin toplam parasal değerine göre sıralamaktadır. Finansal yoğunlaşma gösterilmektedir. Üst sıralarda görünen kurumlar, veri setinde inşaat ve altyapı alanındaki en büyük kamu yatırımı hacimlerini tahsis etmiştir. Bu grafiğin “ihale sayısı” grafiğiyle karşılaştırılması, birçok projeyi yöneten kurumlar ile daha az ama çok daha büyük projeleri kontrol eden kurumlar arasındaki ayrımın yapılmasına yardımcı olmaktadır. İki grafik arasındaki farklar, belirgin tedarik profillerini ve risk maruziyetlerini ortaya çıkarabilir.

➤ İhale sayısına göre en çok ihale alan yükleniciler

Bu grafik, hangi şirketlerin yüksek maliyetli inşaat ve altyapı ihalelerini en sık kazandığını göstermektedir. Yüksek sıklık güçlü pazar konumuna, teknik uzmanlığa veya kamu altyapı teslimatındaki uzun vadeli katılıma işaret edebilir. Aynı zamanda, aynı şirketlere tekrarlanan ihaleler verilmesi, özellikle rekabetçi olmayan prosedürlerle birleştirildiğinde potansiyel bir yoğunlaşma ve azalan rekabet sinyali verebilir. Bu grafik bir şirketin ne kadar kazandığını değil ne kadar sık ihale aldığını yansıtmaktadır. Bu nedenle, toplam ihale bedelleri grafiğiyle birlikte yorumlanmalıdır.

Figür 15. İhale veren kurumlar ile yüklenicilerin sayı ve değerlerine göre karşılaştırılması

➤ İhale bedeline göre en çok ihale alan yükleniciler

Bu grafik, yüklenicileri kazandıkları ihalelerin toplam değerine göre sıralamaktadır. Nispeten az sayıda proje kazansalar bile kamu yatırımlarından en büyük payı alan şirketleri gös-

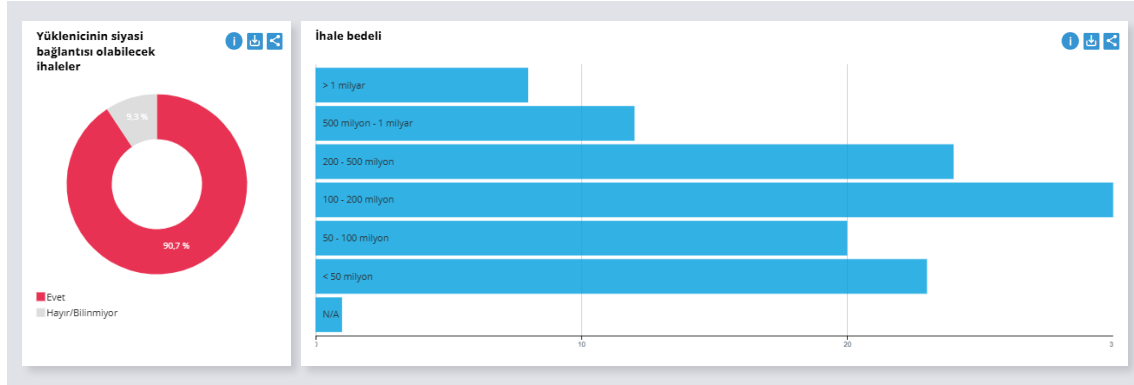
termektedir. Bir şirket, az sayıdaki aşırı büyük ihaleler sayesinde bu grafikte baskın olabilir. Bu grafiğin “ihale sayısı” grafiğiyle karşılaştırılması, kullanıcıların pazar yapısı ve rekabet açısından farklı etkileri olabilen miktar bazlı hakimiyet ile değer bazlı hakimiyet arasında ayırım yapmasına olanak tanımaktadır.

➤ **Yüklenicinin siyasi bağlantısı olabilecek ihaleler**

Bu grafik, kamuya açık raporlamalara dayanarak, siyasi veya kişisel bağlantıları olduğu iddia edilen yüklenicilere verilen ihalelerin oranını göstermektedir. Grafik yasal bir değerlendirme değil, bağlamsal bilgi sunmaktadır. İddia edilen bağlantıların varlığı, yasa dışılık, yolsuzluk veya görevi kötüye kullanma anlamına gelmez. Bunun yerine bu grafik, risk temelli analizi desteklemeyi amaçlamaktadır. Kullanıcılar bunu, özellikle yoğunlaşma, yüksek ihale bedelleri veya rekabetçi olmayan ödül modelleriyle birleştğinde, daha derinlemesine inceleme için bir sinyal olarak görmelidir.

➤ **İhale bedeli (ABD doları)**

İhale bedeli dağılım grafiği, projeleri önceden tanımlanmış değer bantlarına göre gruplandırmaktadır (örneğin, 1 milyar üstü, 500 milyon-1 milyar vb.). Bu grafik, yoğunlaşmanın istisnai derecede büyük birkaç projeden mi yoksa çeşitli değer aralıklarına yayılmış daha geniş bir ihale dağılımından mı kaynaklandığını kullanıcıların anlamasına yardımcı olmaktadır. Özellikle yüklenici ve kurumları yorumlarken faydalıdır. En yüksek bedel bandındaki az sayıda proje toplam değer çoğunu oluşturuyorsa bu durum, birçok projenin orta değerlerde kümelendiği bir duruma göre farklı bir risk profilini göstermektedir.

Figür 16. Yüklenicinin siyasi bağlantısı olabilecek ihaleler ve veri seti ihale bedelleri.

➤ **Grafikleri birlikte kullanma**

Hiçbir grafik tek başına yorumlanmamalıdır. Örüntüler ancak birden fazla grafik aynı yönü gösterdiğinde ve ihale tablosu ile doğrulandığında anlamlı hale gelmektedir.

Tipik bir analiz akışı şöyledir: Bir grafikte bir örüntü tanımlanır, bu en az bir başka grafikte karşılaştırılır ve örüntü ihale düzeyindeki veriler kullanılarak doğrulanır.

Veriyi ve sayfanın kullanımı

Sayfayı ilk açtığınızda, mevcut tüm yüksek maliyetli ihaleler görüntülenmektedir. Özet gös-tergeler, grafikler ve tablolar tüm veri setini yansıtmaktadır. Belirli soruları incelemek için önce yıl seçici kullanılarak bir yıl seçilir. Bu şekilde veri seti o yılda verilen ihalelerle sınır-lanır ve bölüm, buna göre güncellenir. Tüm veri setini görmek için “Tüm yıllar” seçeneği de seçilebilmektedir. Ardından, analizi daraltmak için grafik öğelerine tıklanır. Örneğin, “İhale sayısına göre en çok ihale veren kurumlar”ı gösteren bir grafikte, bir kurumu temsil eden çubuğa tıklamak, veri setini anında yalnızca o makam tarafından verilen sözleşme-leri içerecek şekilde filtrelemekte; veri tablosu ve diğer grafikler bu bağlamsal görünümü yansıtacak şekilde yenilenmektedir.

“İhale bedeline göre en çok ihale alan yükleniciler”i gösteren grafikte, bir yükleniciye tık-lamak sayfayı yalnızca o yüklenici tarafından kazanılan ihaleleri gösterecek şekilde filtre-lemektedir. İhale bedellerini aralıklara göre gruplandırılan grafikte ise bir değer bandına tıklamak, veri setini bedel bandına göre daraltarak en büyük veya orta ölçekli ihalelere odaklanmayı sağlamaktadır.

Geleneksel bir çoklu filtre panelinin aksine burada görünüm ilgili görsel öğelere tıklayarak sırayla *daraltılabilmekte* ve ardından isteğe bağlı olarak diğer grafiklere tıklayarak daha derinlemesine inceleme *yapılabilmektedir*. Herhangi bir noktada, sayfanın altındaki sıfır-lama *butonu* kullanılarak tüm seçimler *sıfırlanabilmektedir*. Grafik odaklı bu *filtreleme* ta-sarımı, kullanıcıları korelasyonları görsel ve yinelemeli olarak keşfetmeye teşvik *etmekte*; bu da kurumlar ve *yükleniciler* arasındaki karmaşık ilişkilerin tanımlanmasına yardımcı *ola-bilmektedir*.

Tablo ile çalışma

Tablo, örüntülerin doğrulanabilir hale geldiği yeri göstermektedir. Her satır tek bir projeyi temsil etmektedir. En büyük projelerin belirlenmesi için Bedel (USD), sürekli kazananların görülmesi için Yüklenici ve kronolojik dağılımın incelenmesi için Yıl bazında sıralama yapı-labilmektedir. “Siyasi Bağlantı İddiaları” sütunu, mevcut olduğu durumlarda kamuya açık kaynaklara bağlantı vermektedir. Bu bağlantılar şeffaflık ve bağlam sağlamak amacıyla su-nulmaktadır. Tablo, grafiklerde desenler tanımlandıktan sonra somut örnekler çıkarılması amacıyla kullanılmalıdır.

No	İhale No	Proje Adı	İhale Veren Kurum	Yüklenici	Bedel (USD)	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Siyasi Bağlantı İddiaları
1	2025/702464	Kastamonu-Çankırı (Kırık Dam Variant) Road	General Directorate of Highways	Cengiz İnşaat, HGG İnşaat	296 million	2025		
2	2024/912424	Wastewater Treatment Plant Additional Unit	Istanbul Metropolitan Municipality General Directorate of Water and Sewerage Administration	Kontrolmatik Teknoloji Enerji ve Mühendislik A.Ş.	60.5 million	2025		
3	2024/807137	YHT Ankara-Istanbul Line Bored Pile and Cut-Cover Tunnel Construction in the Landslide Area 213+760	General Directorate of State Railways	IC İctas	22.1 million	2024		
4	2024/376093	Çerkezköy-Kapıkule Line	General Directorate of State Railways	Kolin İnşaat	247 million	2024		
5	2024/321671	Electromechanical Repair of the Nurdagi-Malatya Line Section Affected by the Earthquake and the Construction of the T7 Tunnel Ripage Line	General Directorate of State Railways	Yapı Merkezi, CDT İnşaat	147 million	2024		
6	2024/1829761	Kırıkkale (Delice) - Çorum (Km: 0+000-120+000) Section High	General Directorate of State Railways	Yapı Merkezi, YSE Yapı	2.1 billion	2024		

Figür 17. Yüklenicinin siyasi bağlantısı olabilecek ihaleler ve veri seti ihale bedelleri.

➤ Verileri dışa aktarma

O an filtrelenmiş olan veri seti CSV veya XLS formatında indirilebilmektedir. İndirilen dosyalar mevcut yıl seçimini, grafik tıklamalarını ve arama terimlerini yansıtmaktadır.

Dışa aktarma yapılırken aşağıdaki hususların not edilmesi önerilmektedir:

- > Yıl veya yıl aralığı
- > Hangi grafik öğelerine tıkladığı
- > Arama kutusunda kullanılan anahtar kelimeler

Alıştırma etkinlikleri

Görev 1

- *Belirli bir yıldaki baskın yüklenicileri belirleme*
- > Yıl seçiciyi kullanarak bir yıl seçin.
- > “İhale bedeline göre en çok ihale alan yükleniciler” kısmından bir yükleniciye tıklayın.
- > Diğer grafiklerin ve tablonun nasıl güncellendiğini gözlemleyin.
- > Yüklenicinin en büyük projelerini belirlemek için tabloyu Bedel (USD) bazında sıralayın.

Bu görünümü, baskınlığın birkaç mega projeden mi yoksa tekrarlı ödüllerden mi kaynaklandığını değerlendirmek için kullanabilirsiniz.

Görev 2

- *İhale veren kurumlardaki yoğunlaşmayı inceleme*
- > Seçili bir yıl veya “Tüm yıllar” seçeneğiyle, “İhale bedeline göre en çok ihale veren kurumlar” kısmından bir makama tıklayın.
- > Bu seçim altında yüklenici grafiklerinin nasıl değiştiğini gözlemleyin.
- > Ardından farklı bir makama tıklayarak kalıpları karşılaştırın.

Bu görev, belirli makamların diğerlerine kıyasla daha dar bir yüklenici kitlesine dayanıp dayanmadığının değerlendirilmesine yardımcı olmaktadır.

Pratikte kullanım

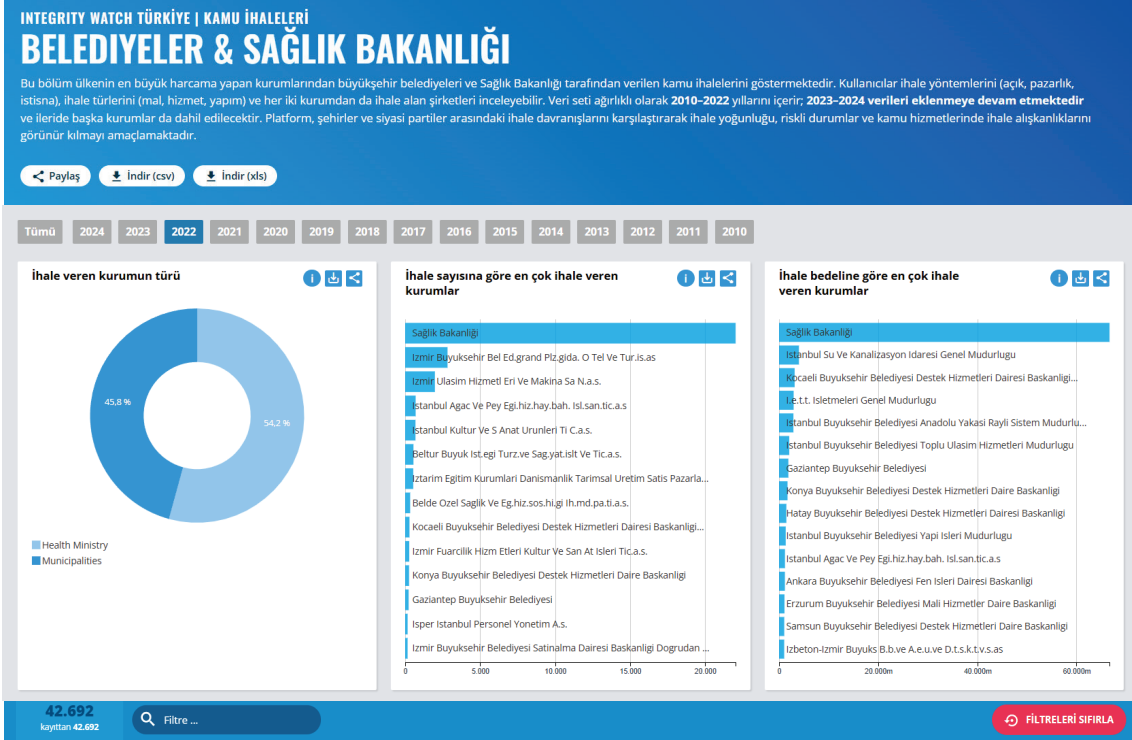
Yüksek Maliyetli Kamu İhaleleri bölümü, çeşitli pratik kullanımları desteklemektedir. Gazeteciler tarafından sıra dışı yoğunlaşmaların veya tekrarlanan sözleşme ödülleri belirlenmesi ve araştırma ipuçlarının oluşturulması amacıyla kullanılabilir. Sivil toplum kuruluşları tarafından satın alma uygulamalarının izlenmesi, savunuculuk çalışmalarının desteklenmesi ve politika önerilerinin geliştirilmesi için verilerden yararlanılabilir. Kamu görevlileri ve denetim organları açısından sayfa, satın alma davranışlarının değerlendirilmesi ve iyileştirme alanlarının belirlenmesi amacıyla bir teşhis aracı olarak kullanılabilir. Akademisyenler ve öğrenciler tarafından veriler araştırma, öğretim ve karşılaştırmalı analizler kapsamında kullanılabilir. Her durumda sayfa, denetim raporları, mahkeme kararları, resmî gazeteler veya saha araştırmaları gibi diğer kaynaklarla birlikte kullanıldığında en yüksek verimi sağlamaktadır.

Veri kısıtlamaları ve sorumlu yorumlama

“Yüksek Maliyetli Kamu İhaleleri” bölümünde sunulan veriler, Integrity Watch Türkiye tarafından uyumlu hale getirilmiş ve standartlaştırılmış kamuya açık ihale kayıtlarına dayanmaktadır. Verilerin temizlenmesi ve düzenlenmesi için kapsamlı çaba gösterilmekte olsa da raporlama uygulamaları makamlar arasında ve zaman içinde değişiklik gösterebilmektedir. Bazı alanlar eksik olabilmekte, sözleşme değişiklikleri veya uygulama detayları her zaman kaydedilmemiş olabilmektedir. Ayrıca siyasi bağlantı göstergeleri kamuya açıklanan kaynaklara dayanmakta olup yasal bir tespit teşkil etmemektedir. Bu nedenlerle ilgili bölüm kesin bir kaynak olarak değil, analiz için bir başlangıç noktası olarak değerlendirilmelidir. Bulguların, özellikle raporlama, savunuculuk veya kamuoyundaki tartışmalar kapsamında kullanılması halinde ek bilgilerle desteklenmesi gerekmektedir.

Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı bölümü

Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı bölümü, kullanıcıların Türkiye’deki büyükşehir belediyelerinin ve Sağlık Bakanlığı’nın kamu ihalelerini nasıl verdiğini, hangi şirketlerin bu ihaleleri kazandığını, hangi ihale yöntemlerinin kullanıldığını ve örüntülerin şehirlere, sektörler ve siyasi bağlama göre nasıl değiştiğini keşfetmesine yardımcı olmaktadır. Veri seti 2010–2022 dönemine odaklanmış olup 2023–2024 ihaleleriyle genişletilmektedir; gelecekteki güncellemeler kapsamında ek kurumların dâhil edilmesi planlanmaktadır. Sayfa, teknik bilgisi olmayan kullanıcılar için tasarlanmış olmakla birlikte araştırmacı gazetecilik, sivil toplum izlemesi ve akademik araştırma analizlerini desteklemektedir. Bu kısımda, bölümde hangi unsurların gösterildiği, etkileşim ve filtreleme mekanizmalarının (yıl seçici, grafik tabanlı filtreleme ve alt arama kutusu) nasıl çalıştığı, görsel çıktıların nasıl sorumlu biçimde yorumlanması gerektiği ve tablo ile indirme seçenekleri kullanılarak somut analitik görevlerin nasıl gerçekleştirilebildiği açıklanmaktadır.

Figür 18. Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı kontrol paneli varsayılan genel bakış

Bu bölüm neyi gösteriyor?

Bu bölüm, iki ana harcama aktörü tarafından gerçekleştirilen ihaleleri kapsamaktadır: Büyükşehir Belediyeleri ve Sağlık Bakanlığı. İçerik, özet grafikler ile ihale düzeyindeki bir tablonun birleştirildiği tek bir etkileşimli panel olarak sunulmaktadır. Tipik bir görünümde (örneğin 2022 yılı için) aşağıdaki unsurların görülmesi beklenmektedir:

- > Sağlık Bakanlığı ve belediyeler arasındaki “İhale veren kurum türü”ne göre üst düzey dağılım ayrımı, ilgili yıldaki ihale hacminin bu iki kurumsal gruptan hangisi tarafından domine edildiğinin anlaşılmasını sağlamaktadır.
- > İhale sayısı ve ihale bedeline göre “En çok ihale veren kurumlar” sıralaması, hem sayı hem de harcama açısından ihale faaliyetlerini hangi belediye birimlerinin veya sağlık kuruluşlarının yönlendirdiğini ortaya koymaktadır.
- > “İhale sayısına göre en çok ihale alan yükleniciler” sıralaması, ihale bedelleri önemli ölçüde değişse dahi ihaleleri sık kazananların görülmesi açısından faydalı olabilmektedir.
- > “En çok ihale verilen iller” gibi coğrafi dağılımlar ile “İhale sayılarına göre ilgili illerdeki siyasi partiler” gibi siyasi parti bağlantılı dağılımlar, nedensellik iddiasında bulunulmaksızın şehirler ve siyasi parti bağlantıları arasındaki kalıpların karşılaştırılmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.
- > Kullanılan ihale usülleri, açık ihale, pazarlık (Madde 21/B veya 21/F versiyonları dâhil), istisna ve “Diğerleri” veya “Bilinmeyen” (N/A) kategorileri altında ayrıştırılmaktadır.

- > İhale türü dağılımları (mal, hizmet, yapım işi ve diğer kategoriler), ihale dinamiklerinin inşaat işleri, rutin hizmetler, tıbbi sarf malzemeleri veya karma portföyler tarafından yönlendirilip yönlendirilmediğinin yorumlanmasına yardımcı olmaktadır.
- > Kurumlar arası özel bir gösterge olan “Hem Belediye hem de Sağlık Bakanlığı ihalelerini kazanan yükleniciler”, her iki kurumsal ekosistemde de faaliyet gösteren tedarikçilerin belirlenmesi için kullanışlı olabilmektedir; bu durum pazar yoğunlaşması veya tedarikçi ağları açısından ilgili görülebilmektedir.
- > İhale düzeyinde kapsamlı bir tablo (“İhaleler”), ihale numarası, başlık, ihale veren kurum, yüklenici(ler), nihai bedel (TL), yöntem, tür ve kategori gibi alanları içeren bireysel ihale kayıtlarını listelemektedir. Tablo on binlerce giriş içerebildiğinden (toplam 308.116 kayıt bulunmaktadır) panelde esas olarak grafiklerle etkileşim kurularak gezinilmekte ve bulgular tablo üzerinden doğrulanmaktadır.

Grafikler nasıl okunmalıdır?

Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı bölümündeki grafikler, geniş bir ihale veri kümesi üzerinde keşifsel analiz ve kalıp tespiti yapılmasını desteklemek amacıyla tasarlanmıştır. Yoğunlaşmanın, baskınlığın, usul tercihlerinin ve kurumlar arasındaki örtüşmelerin belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Grafikler tek başlarına nedensellik, usulsüzlük veya performans kalitesi ortaya koymamaktadır. Daha derin bir incelemenin nereye odaklanması gerektiğine ilişkin işaretler sunulmaktadır. Bu sayfada grafikler temel filtreleme mekanizması olarak işlev görmektedir. Üstte yer alan yıl seçicinin ötesinde ayrı bir filtre paneli bulunmamaktadır. Veri seti, grafik öğelerine tıklanarak ve tablonun altındaki anahtar kelime arama çubuğu kullanılarak daraltılabilmektedir. Her etkileşim, tüm grafikleri ve veri tablosunu eş zamanlı olarak güncellemektedir.

> *İhale veren kurumun türü*

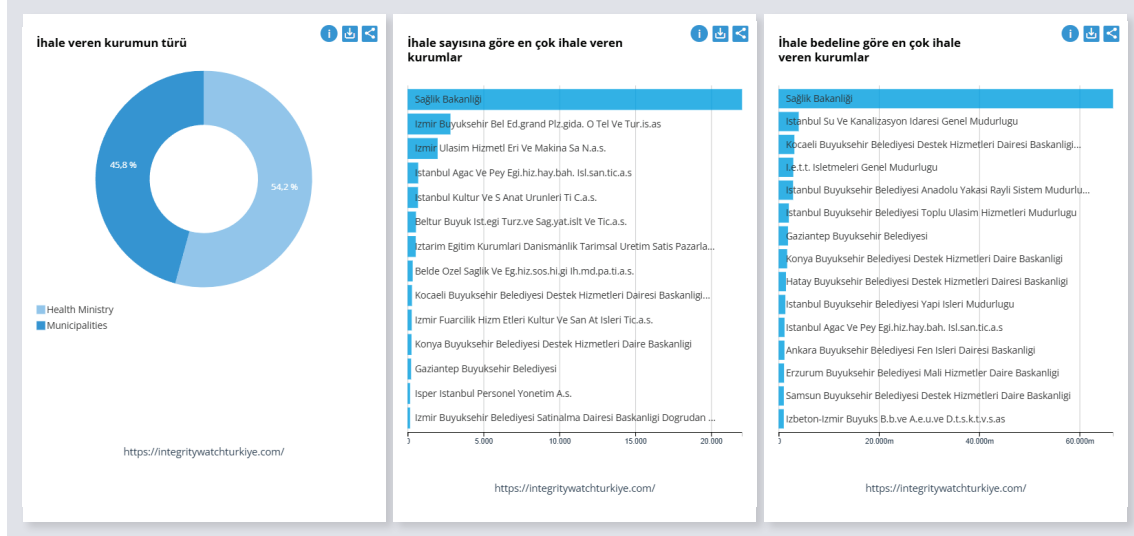
Bu grafik, ihalelerin Büyükşehir Belediyeleri ile Sağlık Bakanlığı arasındaki dağılımını göstermektedir. İhale hacminin iki kurumsal grup arasında nasıl bölündüğüne dair üst düzey yapısal bir görünüm sunulmaktadır. Bir grubun daha yüksek paya sahip olması; daha yüksek harcama, daha büyük risk veya daha güçlü nüfuz anlamına gelmemektedir. Bu durum, kurumsal yetkilerin ve hizmet sunumu sorumluluklarının yansımaları olarak değerlendirilmektedir.

Grafiğin pratik kullanımı karşılaştırmalı nitelik taşımaktadır. “Belediyeler” veya “Sağlık Bakanlığı” seçeneklerinden birine tıklanması halinde, ihale usullerinin, yüklenici profillerinin, ihale türlerinin ve değerlerin iki sistem arasında nasıl farklılaştığı görülebilmektedir.

> *İhale sayısına göre en çok ihale veren kurumlar*

Bu grafik, kurumları verdikleri ihale sayısına göre sıralamaktadır. Yüksek ihale sayıları çoğunlukla olağanüstü bir ihale davranışını değil; operasyonel ölçeği, yapıyı veya rutin satın alma ihtiyaçlarını yansıtmaktadır. Belediye iştirakleri, hastaneler veya uzmanlaşmış hizmet birimleri tekrarlayan ya da hizmet odaklı ihaleler nedeniyle üst sıralarda yer alabilmektedir.

Grafik, ihale sıklığının göstergesi olarak okunmalıdır. Burada öne çıkan idareler, maliyet bazlı grafiklerde öne çıkmayabilir. Daha derin analiz için grafikte yer alan bir kurum adına tıklanarak ilgili alt kümede hangi ihale usullerinin, ihale türlerinin ve yüklenicilerin baskın olduğu incelenebilmektedir.

Figür 19. İhale veren kurumlar – tür, sıklık ve bedel dağılımı

➤ İhale bedeline göre en çok ihale veren kurumlar

Bu grafik, ihale veren kurumları verdikleri ihalelerin toplam parasal bedeline göre sıralamaktadır. Kamu harcamalarının nerede yoğunlaştığı vurgulanmaktadır. Burada görünen kurumlar genellikle altyapı, ulaşım, kamu hizmetleri veya büyük ölçekli hizmet sözleşmelerini yöneten birimler olmaktadır.

Bu grafik ile ihale sayısı grafiği arasındaki fark analitik açıdan önem taşımaktadır. Az sayıda ihale verilmiş olsa dahi toplam değerde baskınlık söz konusu olabilmektedir; bu durum büyük sözleşme paketlerine işaret edebilmektedir. Çok sayıda ihale veren bir kurum ise nispeten küçük işlemleri yönetiyor olabilmektedir. İki grafiğin birlikte yorumlanması gerekmektedir.

➤ İhale sayısına göre en çok ihale alan yükleniciler

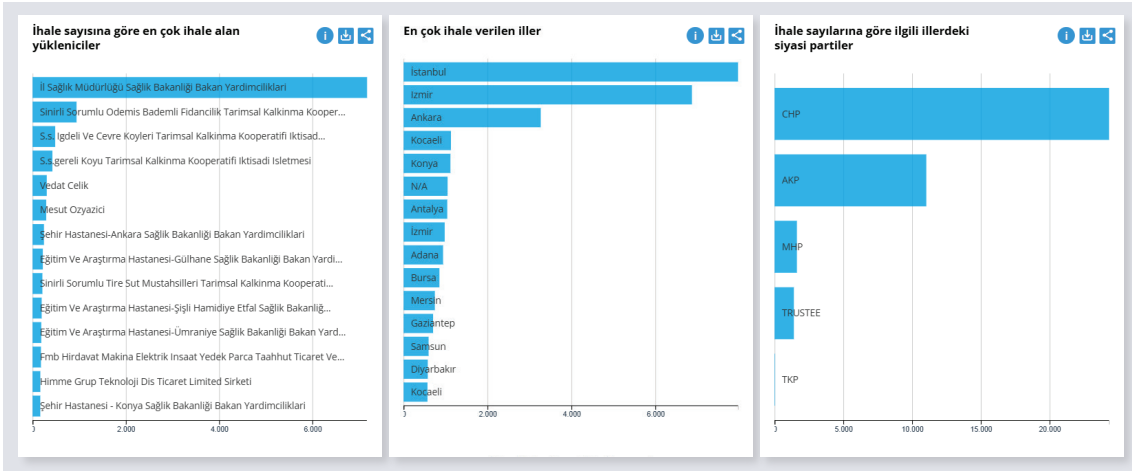
Bu grafik, Büyükşehir Belediyeleri ve Sağlık Bakanlığı genelinde en sık ihale kazanan yüklenicileri göstermektedir. Yüksek sıklık; rutin hizmet sunumunu, çerçeve usulü satın almaları veya merkezi olmayan tedarik ihtiyaçlarını gösterebilmektedir. Bu durum otomatik olarak ayrıcalıklı muamele veya risk anlamına gelmemektedir.

Analitik değer, takip sorularının geliştirilmesi ile ortaya çıkmaktadır. Aynı yüklenicinin birden fazla ilde, her iki kurum türünde veya farklı ihale usullerinde görünüp görünmediği incelenebilmektedir. Bir yüklenici adına tıklanarak veri kümesi daraltılmakta ve diğer grafikler ile tablo üzerinden ayrıntılı inceleme yapılabilmektedir.

► En çok ihale verilen iller

Bu grafik, en yüksek ihale sayısına sahip illeri göstermektedir. Yüksek ihale sayıları çoğunlukla nüfus büyüklüğü, hizmet talebi veya idari merkezilik ile ilişkilendirilmektedir. Grafik, coğrafi yoğunlaşmanın belirlenmesi açısından yararlı olmakta; ancak harcama hacmi veya yönetim kalitesi için gösterge olarak değerlendirilmemektedir. Bir il seçildiğinde ilgili ilde hangi kurumların, ihale usullerinin ve yüklenicilerin baskın olduğu incelenmelidir.

Figür 20. Yükleniciye, coğrafyaya ve siyasi parti bağlamına göre ihale dağılımı

► İhale sayılarına göre ilgili illerdeki siyasi partiler

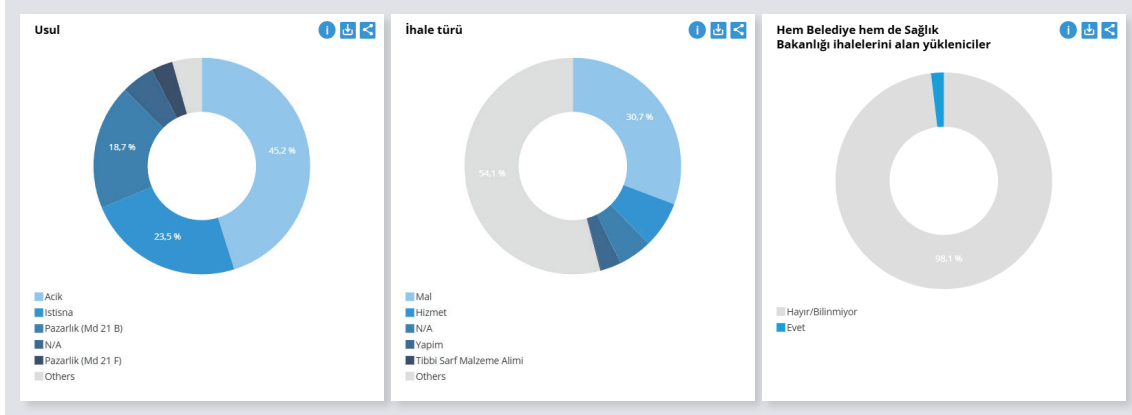
Bu grafik, ihalelerin gerçekleştiği ilin belediye başkanının siyasi partisine göre gruplama yapmaktadır. Açıklayıcı bir değişken sunulmamaktadır, karşılaştırmalı bir perspektif sağlanmaktadır. Parti bağlılığı tek başına satın alma sonuçlarını, harcama seviyelerini veya ihale usulü seçimlerini belirlememektedir.

Analitik kullanım sıralı biçimde gerçekleştirilmektedir. Bir parti seçilerek satın alma usullerinin, ihale türlerinin ve kurum profillerinin nasıl değiştiği incelenebilmektedir. Gözlemler, kurumsal yapı, yasal çerçeve ve yerel koşullar ile değerlendirilmelidir.

► İhale usulü

Bu grafik, açık ihale, pazarlık usulü ve istisnai usuller gibi ihale usullerinin dağılımını göstermektedir. Politika açısından en önemli grafiklerden biri olarak değerlendirilmektedir. Açık usullerin yüksek payı daha geniş erişim ve rekabet ile uyumlu kabul edilmektedir. Pazarlık veya istisnai usullerin yüksek payı ise daha yakından incelenmesi gereken durumlara işaret edebilmektedir.

Analitik yaklaşım, oranların tek başına yorumlanması yerine belirli bir usul dilimine tıklanarak ilgili kurumların, illerin ve yüklenicilerin incelenmesini gerektirmektedir. Bu sayede sistem genelindeki örüntüler ile usule özgü kümeler ayrıştırılabilmektedir.

Figür 21. İhale yapısı: usuller, ihale türleri ve kurumlar arası yüklenici varlığı

➤ İhale türü

Bu grafik, ihalelerin mal, hizmet, yapım işi ve tıbbi sarf malzemeleri gibi türlerine göre dağılımını göstermektedir. Farklı ihale türleri farklı pazar yapılarına sahip olmaktadır. Mal ve hizmet alımları çoğunlukla rutin ve tekrarlayan nitelik taşımakta, yapım işleri ise dönemsel ve daha yüksek değerli olabilmektedir. Grafik, yapısal olarak farklı pazarlar arasında yanıtıcı karşılaştırmalar yapılmasını önlemeye katkı sağlamaktadır.

Yüklenici yoğunlaşmasının tür bazında farklı anlamlar taşıyabileceği dikkate alınmalıdır. Bu nedenle ilgili grafik her zaman bedel ve ihale usulü grafikleri ile yorumlanmalıdır.

➤ Hem Belediye hem de Sağlık Bakanlığı ihalelerini alan yükleniciler

Bu grafik, yüklenicilerin hem Büyükşehir Belediyeleri hem de Sağlık Bakanlığı ihalelerinde kazanan olarak görünüp görünmediğini göstermektedir. Kurumlar arası bir köprü gösterge işlevi görmektedir. “Evet” payının yüksek olması, kurumsal sınırların ötesinde faaliyet gösteren bir yüklenici ekosistemine işaret edebilmektedir.

Analitik değer, “Evet” seçeneğine tıklanarak hangi yüklenicilerin hangi ihale usullerinde ve hangi illerde tekrarlandığının incelenmesi ile ortaya çıkmaktadır. Herhangi bir usulsüzlük ima edilmemekte; kurumlar arası pazar varlığının izlenmesi desteklenmektedir.

➤ Grafikleri sorumlu bir şekilde kullanmak

Grafikler, sonuç noktası olarak değil başlangıç noktası olarak kullanılmalıdır. Görsel olarak belirlenen kalıplar, ihale tablosu üzerinden sıralama ve anahtar kelime araması yapılarak doğrulanmalıdır. Sorumlu kullanım, birden fazla grafiğin birlikte değerlendirilmesini, kayıtların kontrol edilmesini ve tekil göstergelere dayalı sonuçlardan kaçınılmasını gerektirmektedir.

Tablo ile çalışma

Veri tablosu, Kamu İhaleleri bölümünün en ayrıntılı kısmını oluşturmaktadır. İhale kayıtları listelenmekte ve görsel özetlerde tanımlanan kalıpların doğrulanmasına ve keşfedilmesine olanak tanınmaktadır. Sütunlar aşağıdaki bilgileri içermektedir:

- > İhale başlığı veya açıklaması
- > İhale veren kurum
- > Yüklenici
- > Nihai bedel (TL)
- > İhale Usulü
- > Tür
- > İhale No
- > Kategori

➤ Satır okuma

Her satır; ihale numarası, başlık, ihale veren kurum, yüklenici(ler), nihai bedel (TL), usul, tür ve kategori bilgilerini içeren bir ihale kaydını temsil etmektedir. Dahili takip işlemleri için en istikrarlı referans olarak ihale numarasının kullanılması önerilmektedir.

➤ Sıralama

Tarayıcı tarafından tablo sütunlara göre sıralanabiliyorsa “Nihai Bedel (TL)” sütununa göre sıralama yapılması, filtrelenmiş görünümdeki yüksek harcamalı ihalelerin belirlenmesi açısından en doğrudan yöntem olarak değerlendirilmektedir. Sıralama özelliği mevcut değilse, öncelikle grafik filtrelemesine ağırlık verilmesi; ardından bilinen proje terimleri veya kurum adları kullanılarak anahtar kelime araması yoluyla yüksek değerli ihalelerin tespit edilmesi önerilmektedir.

No	İhale No	Başlık	İhale Veren Kurum	Yüklenici	Nihai Bedel (TL)	Usul	Tür	Kategori
1	2022/999939	Kahramanmaraş İli Onikisubat-Dulkadiroğlu-Göksun-Andırın-Turkoglu-Pazarlık Ve Çağayancerit İlçe Merkezleri Ve Mahallelerinde Yağmursuyu İzgaralarının Temizlenmesi Hizmeti İsi	Kahramanmaraş Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Mudurluğu İçme Suyu Ve Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı	Ana Lojistik Temizlik İnşaat Yakıt Gıda Sanayi Ve Ticaret Limited Sirketi	1.648.000,0	Açık	Hizmet	Municipalities
2	2022/999932	Samsun Büyükşehir Belediyesi Etkinliklerinde Ve Resmî Bayramlarda Kullanılmak Üzere Muhtelif Ebatlarda Türk Bayrağı Alımı	Samsun Büyükşehir Belediyesi Satınalma Dairesi Başkanlığı	Nejdat Garipoğlu	716.000,0	Pazarlık (Md 21 F)	Mal	Municipalities
3	2022/999875	Onur Dış Deposu Tıbbi Gereçler Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi.	Sağlık Bakanlığı	Ağrı Ve Dış Sağlık Merkezi-Slirt Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcılıkları	308.900,0	Açık	Dijital Panoromik Röntgen Cihazı Demirbaş Malzeme Alımı	Health Ministry
4	2022/999868	Zemin Temizleme Otomati Ve Arac Yıkama Ve Supürme Makinesi Alımı	İstanbul Ağac Ve Pey Eği.hiz.hay.bah. İsl.san.tic.a.s	Omer Baycar	680.750,0	Pazarlık (Md 21 F)	Mal	Municipalities
5	2022/999752	Ciftcilere Dağıtılmak Üzere Zeytin Kasası Alım İsi	Hatay Büyükşehir Belediyesi Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	Sonmez Hammadde Plastik Sanayi Ve Ticaret Limited Sirketi	1.394.050,0	Açık	Mal	Municipalities
6	2022/99973	Muhtelif Gıda Alımı	İzmir Büyükşehir Bel Ed.grand Plz.gıda. O Tel Ve Tur.is.as	S.s.gereği Koyu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi İktisadi İşletmesi	7.095,0	İstisna	Mal	Municipalities
7	2022/999670	Izmit Korfezi Doğu Baseni Dip Camurunun Temizlenmesi		Atlas Maden Urunleri Otomotiv İnşaat Sanayi Ve Ticaret Limited Sirketi				Municipalities
8	2022/999666	Meditera Tıbbi Malzeme Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi	Sağlık Bakanlığı	İsparta Şehir Hastanesi Sağlık Bakanlığı Bakan Yardımcılıkları	1.264.000,0	Açık	21 Kısım Sarf (Cihaz Kargılığı) , Kemoterapi Sarf , Laboratuvar Sarf Malzeme Alımı	Health Ministry

Figür 22. İhale veren kuruma göre sıralanmış ihale tablosu

➤ *Anahtar kelime arama*

Grafikler aracılığıyla veri kümesi daraltıldıktan sonra, odaklanmış erişim için en alttaki arama kutusu kullanılabilir. Tablo son haline gelene kadar grafikler üzerinden filtreleme yapılması, ardından belirli yüklenicilerin veya kurumların çekilmesi için anahtar kelime aramasının kullanılması faydalı bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.

➤ *Grafik öngörülerini doğrulama*

Grafiklerde tespit edilen örüntülerin, tabloda kısa bir örnek kayıt listesi çıkarılarak teyit edilmesi gerekmektedir.

Alıştırma etkinlikleri

Görev 1

➤ *2022 yılında bir il için satın alma yöntemi profilini belirleyin*

Amaç: Bir ildeki ihalelerin daha çok açık usulle mi yoksa açık olmayan usullerle mi verildiğini anlamak.

- > Sayfayı yıl seçeneği 2022'ye ayarlanmış olarak açın.
- > “En çok ihale verilen iller” grafiğinde incelemek istediğiniz ile (örneğin İstanbul) tıklayın.
- > “Usul” grafiğine bakın. Açık, pazarlık, istisna ve diğer yöntemler arasındaki dağılımı not edin.
- > Daha fazla daraltmak için açık olmayan bir usul kategorisine (örneğin pazarlık usulü) tıklayın.
- > İhale tablosuna gidin ve bu alt küme içindeki ihale veren kurumları veya sürekli yüklenicileri bulmak için anahtar kelime aramasını kullanın.
- > Notlarınız için ihale numarası, makam, nihai fiyat ve yöntem bilgilerini içeren 5–10 örnek ihale çıkarın.

Görev 2

➤ *Hem Belediye hem de Sağlık Bakanlığı ekosistemlerinde faaliyet gösteren yüklenicileri belirleyin*

Amaç: Kurumlar arası yüklenici ayak izlerini ortaya çıkarmak.

- > Yılı 2022'ye ayarlayın (veya daha uzun vadeli örüntüleri inceliyorsanız tüm yılları kullanın).
- > “Hem Belediye hem de Sağlık Bakanlığı ihalelerini alan yükleniciler” grafiğini bulun ve “Evet”e tıklayın. “İhale sayısına göre en çok ihale alan yükleniciler”i kontrol edin ve sık geçen isimleri not edin.
- > Grafik destekliyorsa bir yüklenici adına tıklayın. Desteklemiyorsa tabloya gidin ve yüklenicinin adıyla anahtar kelime araması yapın.

- > Tablodaki ihale örneklerini inceleyin ve hangi kurumların o yükleniciye hangi usullerle ihale verdiği not edin.
- > Amacınız tek bir firmadan ziyade pazar yapısını anlamaksa, yalnızca yüklenici seçimini sıfırlayın (veya filtreleri sıfırlayıp tekrarlayın) ve 3–5 yükleniciyi karşılaştırın.

➤ **Nelere dikkat edilmeli?**

Her iki kurum grubunda, birden fazla ilde ve açık olmayan usullerle tekrar eden bir yüklenici örüntüsü, daha derin bağlamsal doğrulama gerektiren bir sinyal olarak değerlendirilmektedir.

Kullanım

Sayfa, potansiyel örüntülerin tespiti ve doğrulanması amacıyla kullanılan bir araç niteliği taşımaktadır. Olağandışı yoğunlaşmaların, sık kullanılan açık olmayan usullerin ve tekrarlayan yüklenicilerin belirlenmesi tipik kullanım biçimini oluşturmaktadır. Gazeteciler tarafından elde edilen bulguların birincil satın alma kayıtları, denetim raporları ve mülakatlar ile doğrulanması gerekmektedir.

Sivil toplum kuruluşları paneli anlatı izleme ve savunuculuk amacıyla kullanabilmektedir. En savunulabilir çıktılar, somut örnekler içeren karşılaştırmalı örüntüler olarak değerlendirilmektedir.

Yetkililer açısından panel, kıyaslama ve öz değerlendirme aracı olarak işlev görmektedir. Usul dağılımlarının karşılaştırılması, ihale hacminin yoğunlaştığı alanların belirlenmesi ve daha yapılandırılmış rekabet planlamasından fayda sağlayabilecek yüklenici ekosistemlerinin tespiti mümkün olmaktadır.

Keşif amaçlı araştırmalarda, indirilen veriler ve ek kaynaklar ile test edilebilecek hipotezlerin geliştirilmesi desteklenmektedir. Yıl aralıkları ile iller ve parti bağlamları arasında karşılaştırma yapılabilmesi, kesitsel araştırma tasarımlarını desteklemektedir.

Veri sınırlamaları ve sorumlu yorumlama

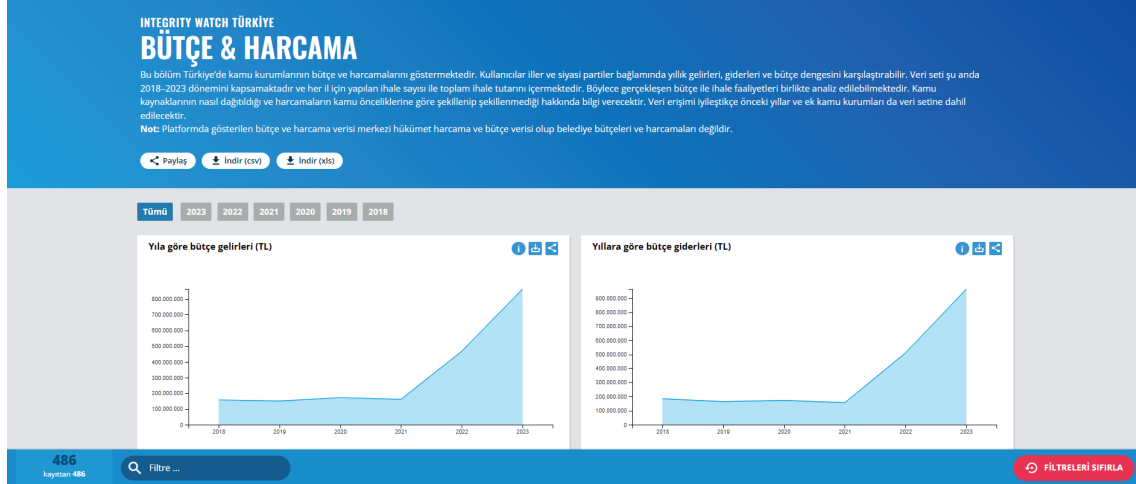
Panel, uyumlu hale getirilmiş kamu ihale kayıtlarına dayanmaktadır. Yasallığın veya sistemin belirlenmesi amacıyla değil, örüntülerin ortaya çıkarılması amacıyla tasarlanmaktadır. Bazı alanların kurumlar arasında eksik veya tutarsız olabileceği dikkate alınmalıdır. Yüklenici ve kurum isimleri farklı yazımlarla görünebilmektedir; bu durum sıralamaları ve anahtar kelime aramalarını etkileyebilmektedir. Bazı ihalelerde usul veya tür alanında eksik değerler ya da “N/A” girişleri bulunabilmektedir; bunlar içeriksel bulgulardan ziyade veri kalitesi sinyali olarak değerlendirilmelidir.

Sayfa bir başlangıç noktası olarak kullanılmalıdır. Kamusal bir iddiada bulunulması halinde üçlü doğrulama yapılması gerekmektedir: ihale numarası üzerinden resmi ihale portalı kaydına başvurulmalı, varsa denetim raporları ile çapraz kontrol yapılmakta ve bulgular yasal ile kurumsal bağlam içinde değerlendirilmelidir.

Bütçe ve Harcama bölümü

Integrity Watch Türkiye'nin Bütçe ve Harcama bölümü, Türkiye'deki kamu kurumlarının gelirler ve giderler bağlamında kamu parasını nasıl topladığını ve harcadığını açıklamaktadır. Ayrıca her bir il-yıl için ihale sayısını ve ihalelerin toplam bedelini göstererek mali sonuçları yüklenici faaliyeti ile ilişkilendirmektedir; bu sayede harcama modellerinin ihale yoğunluğu ile ne ölçüde ilişkili olduğu incelenebilmektedir.

Başlangıçta temel bir kısıtlamanın dikkate alınması gerekmektedir. Gösterilen bütçe ve harcama verileri belediye bütçelerini değil, merkezi hükümet bütçe ve harcamalarını yansıtmaktadır. Siyasi parti bilgisi, ilgili ildeki Büyükşehir Belediye başkanının siyasi partisini ifade etmektedir. Bu bilgi yalnızca karşılaştırmalı analiz amacıyla dâhil edilmekte olup mali sonuçlar veya ihale modelleri açısından yasal sorumluluk ima etmemektedir.

Figür 23. Bütçe ve harcama kontrol paneli varsayılan genel bakış

Bu bölüm neyi gösteriyor?

Bütçe ve Harcama bölümü, birden fazla bilgi katmanını tek bir etkileşimli panelde bir araya getirmektedir.

Sayfa, her il ve yıl için şu göstergeleri sunmaktadır: toplam bütçe gelirleri, toplam bütçe giderleri, oluşan bütçe dengesi, büyükşehir belediye başkanının siyasi partisini, ihale sayısı ve ihalelerin toplam parasal değeri.

Kayıt düzeyinde veri seti gelir, gider, denge, siyasi parti, ihale sayısı ve toplam ihale değerini içeren yapılandırılmış bir il-yıl görünümü sunmaktadır. Zaman kapsamı 2018–2023 dönemini içermekte; tüm dönemin birlikte görüntülenebilmesi için “Tüm yıllar” seçeneği bulunmaktadır.

Kavramsal olarak sayfa üç temel soruyu destekleyecek şekilde tasarlanmaktadır. Gelir ve giderlerin zaman içinde nasıl değiştiği ve gider artışının gelir artışını takip edip etmediği

ya da aşım aşmadığı incelenebilmektedir. Gelir ve gider arasındaki fark olarak tanımlanan bütçe dengesinin iller arasında nasıl farklılaştığı analiz edilebilmektedir. İhale faaliyetinin mali sonuçlarla ilişkisi, ihale sayısı ve toplam ihale bedeli gibi yardımcı göstergeler kullanılarak değerlendirilebilmektedir.

➤ **Bölümün yapısı ve mantığı**

Bölüm, kullanıcıları üst düzey eğilimlerden kayıt düzeyindeki ayrıntılara yönlendirecek şekilde yapılandırılmaktadır.

Sayfanın üst kısmında verinin kapsamı ve amacı tanıtılmakta; bunu gelir, gider, denge ve ihale faaliyetlerine ilişkin etkileşimli görselleştirmeler izlemektedir.

Görselleştirmelerin altında yıl ve siyasi parti filtreleri yer almaktadır. Sayfanın en altında ise ayrıntılı Bütçe Kayıtları tablosu bulunmaktadır. Bu tablo, il-yıl bazındaki temel verilerin doğrulanmasına ve keşfedilmesine imkân tanımaktadır.

Grafikler ve yorumları

Bütçe ve Harcama sayfası, her biri belirli bir soru türünü yanıtlamak üzere tasarlanmış birkaç temel grafik içermektedir.

➤ **Yıla göre bütçe gelirleri (TL)**

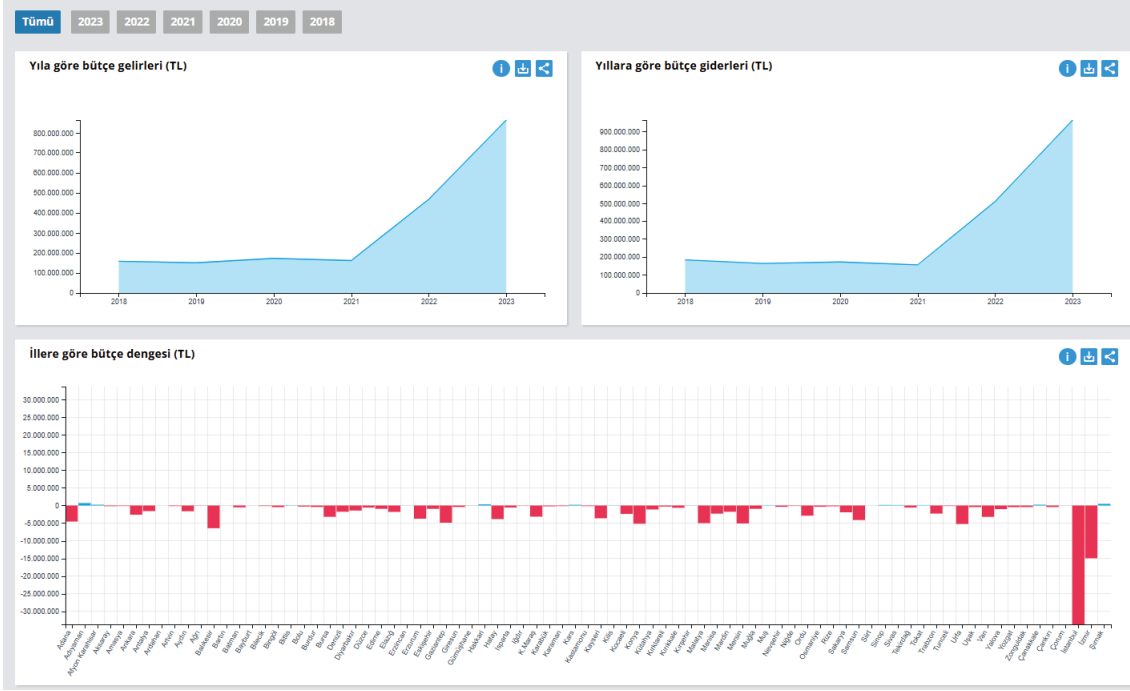
Bu grafik, toplam kamu gelirlerinin zaman içindeki değişimini göstermektedir. Kamu gelirlerindeki büyüme, duraklama veya dalgalanmalar gözlemlenebilmektedir. Ani artış veya azalışlar makroekonomik koşullar, politika değişiklikleri veya olağanüstü gelişmeler ile ilişkili olabilmektedir.

➤ **Yıllara göre bütçe giderleri (TL)**

Bu grafik, kamu harcamalarının zaman içindeki değişimini göstermektedir. Gelir grafiği ile değerlendirildiğinde gider artışının gelir artışını aşım aşmadığı ve mali baskının artıp artmadığı analiz edilebilmektedir.

➤ **İllere göre bütçe dengesi (TL)**

Bu grafik, her il için gelir ve gider arasındaki farkı göstermektedir. Pozitif değerler bütçe fazlasını, negatif değerler bütçe açığını ifade etmektedir. İller arası karşılaştırma yapılarak mali baskının yoğunlaştığı veya daha güçlü bütçe performansı sergilenen bölgeler belirlenebilmektedir.

Figür 24. Yıllara göre bütçe gelirleri ve giderleri, illere göre bütçe dengesi

► **En çok ihale verilen iller**

Bu grafik, illeri kamu ihalesi sayısına göre sıralamaktadır. İhale faaliyetinin yoğunlaştığı bölgeler görünür hale getirilmektedir.

► **En yüksek gelire sahip iller (TL)**

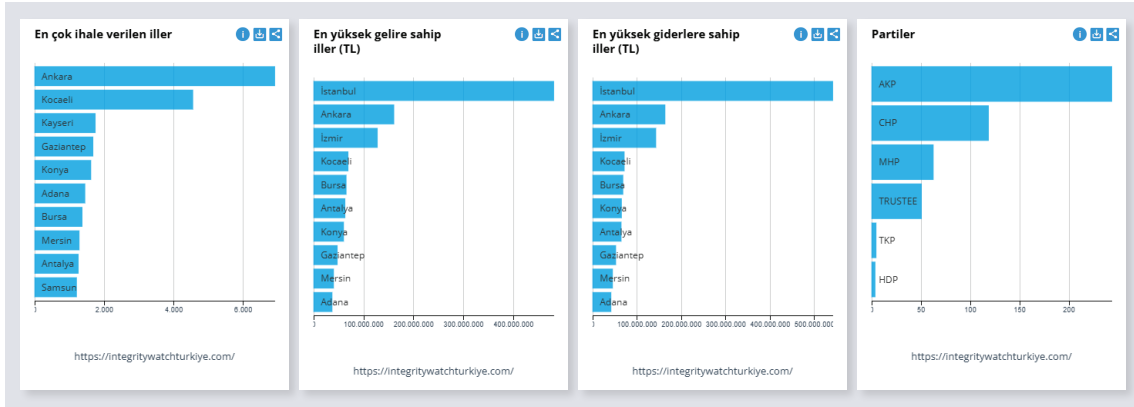
Bu grafik, illeri toplam gelirlerine göre sıralamaktadır. Mali ölçüğün büyüklüğü ortaya konulmaktadır.

► **En yüksek giderlere sahip iller (TL)**

Bu grafik, en yüksek kamu harcamasına sahip illeri göstermektedir. Gelir ve ihale göstergeleri ile değerlendirildiğinde harcama yoğunlaşmaları tespit edilebilmektedir.

► **Belediye başkanlarının Partileri**

Bu grafik, verileri Büyükşehir Belediye başkanlarının siyasi partilerine göre gruplandırmaktadır. Gelir, gider, bütçe dengesi ve ihale göstergeleri parti grupları arasında karşılaştırılabilmektedir. Bu görselleştirme normatif bir değerlendirme amacı taşımamakta; analitik karşılaştırma için kullanılmaktadır.

Figür 25. İhale faaliyetlerinin, mali ölçüğün ve partilerin illere göre dağılımı

Bütçe kayıtları tablosuyla çalışma

Sayfanın alt kısmında yer alan Bütçe Kayıtları tablosu, kayıt düzeyinde ayrıntılı veriler sunmaktadır. Her satır belirli bir yıl için bir ili temsil etmektedir.

Tablo aşağıdaki sütunları içermektedir:

- > İl
- > Yıl
- > Gelirler
- > Harcama
- > Kalan
- > Siyasi Parti
- > İhaleler
- > Toplam İhale Bedeli

Tablo sütun başlıklarına göre sıralanabilmektedir. Bütçe Dengesine göre sıralama en büyük açık ve fazlaların belirlenmesini sağlamaktadır. Gelirler veya Harcamalara göre sıralama en yüksek mali hacimleri göstermektedir. İhale Sayısı ve İhalelerin Toplam Bedeli'ne göre sıralama mali sonuçlar ile ihale yoğunluğu arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Grafikler yönlendirme aracı olarak kullanılmakta, tablo ise doğrulama ve kanıt zemini sunmaktadır.

No	İl	Yıl	Gelirler	Harcamalar	Kalan	Siyasi parti	İhaleler	Toplam ihale bedeli
1	Şırnak	2020	864.923,00	827.518,00	37.405,00	AKP		
2	Şırnak	2021	739.146,00	725.072,00	14.074,00	AKP		
3	Şırnak	2018	788.642,00	918.008,00	-129.366,00	TRUSTEE		
4	Şırnak	2019	766.361,00	777.511,00	-11.150,00	AKP		
5	Şırnak	2022	2.400.877,27	2.281.381,04	119.496,23	AKP		
6	Şırnak	2023	7.964.253,92	7.538.776,65	425.477,27	AKP		
7	Çorum	2022	2.230.627,68	2.277.888,39	-47.260,71	AKP		
8	Çorum	2023	4.373.144,77	4.116.167,43	256.977,34	AKP		
9	Çorum	2021	797.003,00	807.983,00	-10.980,00	AKP		
10	Çorum	2019	802.336,00	782.158,00	20.178,00	AKP		
11	Çorum	2020	929.586,00	870.615,00	58.971,00	AKP		
12	Çorum	2018	757.363,00	1.015.575,00	-258.212,00	AKP		
13	Çankırı	2021	378.576,00	313.116,00	65.460,00	MHP		
14	Çankırı	2023	1.885.279,35	2.219.970,63	-334.691,28	MHP		

Figür 26. İllere göre sıralanmış bütçe kayıtları

Verilerin dışa aktarılması ve yeniden kullanılması

Sayfa, veri setinin CSV veya XLS formatında indirilmesine olanak tanımaktadır. Dışa aktarılan veriler mevcut filtre seçimlerini yansıtmaktadır.

Dışa aktarma yapılırken:

- > Uygulanan filtrelerin belgelenmesi gerekmektedir.
- > Yıl aralığı ve siyasi parti seçiminin belirtilmesi gerekmektedir.
- > Veri kaynağı olarak Integrity Watch Türkiye'ye atıf yapılması gerekmektedir.

İndirilen veriler ileri analiz, görselleştirme, raporlama veya akademik araştırmalar için kullanılabilir.

Alıştırma etkinlikleri

Görev 1

- > *Belirli bir yılda ihale yoğunluğu mali dengesizliği takip ediyor mu?*

Amaç: Bütçe dengesi negatif, ihale faaliyetinin yüksek olduğu illerden oluşan kısa bir liste oluşturmak ve ardından tabloyu kullanarak doğrulamak.

- > Sayfayı açın ve yıl menüsünden 2022 veya 2023 gibi tek bir yıl seçin.
- > İllere Göre Bütçe Dengesi grafiğine gidin ve yüksek negatif değerlere sahip illeri not edin.

- > Bütçe Kayıtları tablosuna gidin ve en negatif satırları en üste getirmek için Kalan'a göre sıralayın.
- > Aynı satırlar için "İhaleler" ve "Toplam İhale Bedeli" alanlarını inceleyin. Büyük açığı olan illerin aynı zamanda yüksek ihale yoğunluğu veya yüksek ihale değeri gösterip göstermediğini belirleyin.
- > Tek bir ile odaklanmak istiyorsanız, onu ayrıştırmak için tablo arama kutusunu kullanın; ardından gelirler, harcamalar, kalan, ihaleler ve toplam ihale tutarı için il-yıl değerlerini belgeleyin.

Mali açıdan zorlanılan bağlamlarda ihale faaliyetinin neden yüksek olduğunu anlamak için bir ipucu olarak kullanılabilir; yetkililer tarafından teşhis amaçlı kıyaslama için kullanılabilir; akademisyenler ise korelasyonel yorumlama ve çelişen faktörler üzerine bir sınıf egzersizi oluştururken sonuçlardan yararlanabilir.

Sorumlu yorumlama ve kısıtlamalar

Bütçe ve Harcama bölümü, yasal sorumluluk atamak veya suistimal tespiti yapmak amacıyla tasarlanmamaktadır. Verilerin belediye bütçelerini değil merkezi hükümet bütçelerini yansıttığı; siyasi parti bilgisinin bağlamsal olduğu ve nedensellik göstermediği dikkate alınmalıdır. Bütçe sonuçlarının yerel yönetimlerin ötesindeki birçok yapısal faktörden etkilendiği göz önünde bulundurulmalıdır. Tedarik göstergeleri proje kalitesini değil ihale faaliyetini yansıtmaktadır.

Titiz bir analiz için bulguların denetim raporları, resmi bütçe belgeleri ve sektörel veriler ile desteklenmesi gerekmektedir.

Sözlük

Platform

Integrity Watch Türkiye’de kullanılan temel terimlerin tanımları.

Terim	Anlamı	Konum	Neden Önemli
Hakkında Sayfası	Platformun amacını, metodolojisini, veri kaynaklarını ve kısıtlamalarını açıklayan sayfa.	Hakkında	Analitik kapsamı ve yorumlama sınırlarını belirler.
Panel	Tek bir veri seti için grafikler ve bir veri tablosunu birleştiren etkileşimli sayfa.	Tüm Bölümler	Platformun analitik arayüzü.
Etkileşimli Grafik	Tıklandığında filtre görevi gören grafik.	Paneller	Hızlı, detaylı analiz yapmayı sağlar.
Yıl Seçici	Kullanıcıların belirli bir yılı veya “Tüm yılları” seçmesine olanak tanıyan açılır menü.	Panellerin üst kısmı	Analizin zamansal kapsamını tanımlar.
Filtre	Veri setini (grafik, yıl, arama butonu noktalarında) daraltan seçim	Grafikler/arama çubuğu	Analizin odaklı ve yapılandırılmış kalmasını sağlar.
Filtreleri Sıfırla	Tüm aktif seçimleri temizleyen düğme.	Paneller	Görünümü varsayılan durumuna döndürür.
Arama (Filtre) Çubuğu	Şirket, yetkili makam veya il isimleri için metin tabanlı filtre.	Panellerin alt kısmı	Hızlı varlık/kurum sorgulamasına olanak tanır.
Dışa Aktarma/ İndirme	Filtrelenmiş verileri veya grafikleri kaydetme seçeneği.	Araçlar	Kanıtı dayalı raporlamayı ve tekrarlanabilirliği destekler.
CSV / XLS	Tablo dışa aktarım formatları	İndirme Seçenekleri	Verilerin daha sonraki analizler için yeniden kullanılabilir olmasını sağlar.
Yüksek Maliyetli İhale	Analiz eşliğinin üzerinde yer alan seçilmiş büyük ölçekli inşaat ve altyapı ihalelerini kapsayan veri seti.	Kamu İhaleleri Bölümü	Yüksek mali etkiye sahip projelere odaklanır.
Belediyeler ve Sağlık Bakanlığı İhaleleri	Büyükşehir belediyeleri ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen ihaleleri kapsayan veri seti.	Kamu İhaleleri Bölümü	Kurumlar arası karşılaştırmaya olanak sağlar.
Bütçe ve Harcama	İl düzeyindeki merkezi hükümet gelirlerini, giderlerini ve bütçe dengesini gösteren veri seti.	Bütçe ve Harcama Bölümü	Mali performansı tedarik faaliyetleriyle ilişkilendirir.

Terim	Anlamı	Konum	Neden Önemli
İhale Veren Kurum	İhale veren kamu kurumu.	Kamu İhaleleri Bölümü	Kamu mallarının/ hizmetlerinin alıcısını belirler.
Yüklenici	Kamu ihalesi kazanan şirket veya ortak girişim.	Kamu İhaleleri Bölümü	Kamu fonlarının alıcısını belirler.
İhale	Şirketlerden teklif alma süreci.	Kamu İhaleleri Bölümü	Tedarik analizinin temel birimi.
İhale usulü	Sözleşme imzalama sürecinde kullanılan yasal prosedür (örneğin, açık, müzakere edilmiş, istisnai).	İhale Detayları	Şeffaflığı ve rekabet düzeyini şekillendirir.
İhale türü	Tedariğin sınıflandırılması (mal, hizmet).	İhale Detayları	Farklı türler farklı risk profilleri taşır.
Bütçe gelirleri	Merkezi hükümet gelirlerinin il düzeyinde dağıtımı.	Bütçe ve Harcama Bölümü	Mali kapasiteyi gösterir.
Bütçe harcamaları	Merkezi hükümet harcamalarının il düzeyine dağılımı.	Bütçe ve Harcama Bölümü	Harcama önceliklerini gösterir.
Bütçe dengesi	Gelirler ve giderler arasındaki fark.	Bütçe ve Harcama Bölümü	Fazla veya eksik modelleri gösterir.
Siyasi parti	Bir ilin büyükşehir belediye başkanının siyasi aidiyeti.	Kamu İhaleleri Bölümü ve Bütçe ve Harcama Bölümü	Sorumluluk atfetmek için değil, karşılaştırmalı analiz için kullanılır.
Yoğunlaşma	Az sayıda şirketin sözleşmelerin veya mali değerinin büyük bir kısmını ele geçirdiği durum.	İhale Grafikleri	Piyasa hakimiyeti sinyali olabilir.
İhale yoğunluğu	Bir ilde veya yılda verilen ihalelerin sayısı ve/veya toplam değeri.	Kamu İhaleleri Bölümü ve Bütçe ve Harcama Bölümü	Mali kaynak tahsisini sözleşme faaliyetleriyle ilişkilendirir.
Risk göstergesi	Yüksek dürüstlük riski olduğunu düşündüren bir örüntü.	Kamu İhaleleri Bölümü ve Bütçe ve Harcama Bölümü	Analitik bir ipucu, suçta kanıt değil.
Veri standardizasyonu	Ham kamu kayıtlarının temizlenmesi ve uyumlu hale getirilmesi süreci.	Metodoloji	Yıllar ve kurumlar arası karşılaştırmaya olanak tanır.

B

Bütçe Dengesi: Gelirler ile giderler arasındaki farktır. Pozitif değer bütçe fazlasını, negatif değer bütçe açığını göstermektedir.

Bütçe Gelirleri: Merkezi hükümetin il düzeyinde tahsil ettiği veya tahsis ettiği toplam kamu gelirleridir.

Bütçe Harcamaları: Merkezi hükümetin il düzeyinde gerçekleştirdiği toplam kamu harcamalarıdır.

Bütçe Kayıtları Tablosu: Gelir, gider, bütçe dengesi, siyasi parti ve ihale göstergelerini içeren il-yıl bazlı kayıt düzeyindeki veri tablosudur.

Bütçe ve Harcama: Merkezi hükümet gelirleri, giderleri, bütçe dengesi ve ihale göstergelerini birlikte sunan analiz panelidir.

D

Dışa Aktarma / İndirme: Filtrelenmiş veri setlerinin CSV veya XLS formatında dışa aktarılmasını sağlayan işlemdir.

Dışa Aktarma Formatları: Verilerin yeniden kullanım ve analiz amacıyla indirilebildiği dosya türleridir (CSV, XLS).

E

En Çok İhale Alan Yükleniciler: En yüksek ihale sayısına veya toplam ihale bedeline sahip şirketleri gösteren sıralamadır.

En Çok İhale Veren Kurumlar: En yüksek sayıda veya en yüksek bedelde ihale veren kamu kurumlarını gösteren sıralamadır.

F

Filtre: Gösterge panelinde görüntülenen veri kümesini daraltan herhangi bir seçimdir (yıl seçimi, grafik tıklaması veya anahtar kelime araması).

Filtreleme Çubuğu: Gösterge panellerinin alt kısmında yer alan ve hem grafikleri hem tabloyu aynı anda daraltan anahtar kelime tabanlı arama alanıdır.

Filtreleri Sıfırlama: Aktif seçimleri temizleyerek paneli varsayılan görünümüne döndüren işlemdir.

G

Grafik Bazlı Filtreleme: Bir grafik öğesine tıklanmasıyla tüm paneldeki veri kümesinin eş zamanlı olarak daraltılması mantığıdır.

H

Hakkında Sayfası: Platformun amacı, kapsamı, veri kaynakları, metodolojisi ve sınırlamaları hakkında bilgi veren sayfadır. Sorumlu yorumlama için bağlam sağlamaktadır.

İ

İhale: Şirketlerden teklif alma yoluyla yürütülen kamu tedarik sürecidir.

İhale Bedeli: Bir ihalenin nihai sözleşme tutarıdır. Harcama yoğunluğu analizlerinde kullanılmaktadır.

İhale Türü: Tedarik konusunun sınıflandırılmasıdır (örneğin yapım, mal veya hizmet alımı).

İhale Usulü: İhale sürecinde uygulanan yasal prosedürdür (örneğin açık usul, pazarlık usulü, istisnai usul).

İhale Veren Kurum: Kamu ihalesini başlatma ve sonuçlandırma yetkisine sahip kamu kurumudur.

İhale Yoğunluğu: Bir il veya yıl içinde gerçekleşen ihale sayısı ve/veya toplam ihale bedelidir.

İnteraktif Grafik: Tıklandığında filtreleme işlevi gören ve veri kümesini dinamik biçimde daraltan görselleştirmedir.

İstisnai Prosedür: Belirli koşullar altında kullanılan, yasal olarak tanımlanmış özel ihale usulüdür. Rekabet düzeyi daha sınırlı olabilmektedir.

P

Panel: Belirli bir veri kümesine ilişkin grafikler ve veri tablosunu bir araya getiren etkileşimli analiz sayfasıdır.

R

Risk Göstergesi: Yüksek dürüstlük riski ile ilişkili olabilecek örüntüleri gösteren veriye dayalı analitik bulgudur. Suç kanıtı niteliği taşımamaktadır.

S

Siyasi Parti: Bir ilin Büyükşehir Belediye başkanının siyasi aidiyetini ifade eden değişkendir. Analitik karşılaştırma amacıyla kullanılmakta olup yasal sorumluluk ima etmemektedir.

V

Veri Standardizasyonu: Ham kamu kayıtlarının temizlenmesi, uyumlu hale getirilmesi ve karşılaştırılabilir biçimde yapılandırılması sürecidir.

Verilen İhale: Bir ihale sürecinin resmi olarak bir yükleniciye sonuçlandırılmasıdır.

Y

Yıl Seçici: Panelin üst kısmında yer alan ve belirli bir yılı veya "Tüm yıllar" seçeneğini seçmeyi sağlayan açılır menüdür.

Yoğunlaşma: Sınırlı sayıda şirket veya kurumun ihalelerin ya da toplam sözleşme değerinin büyük bölümünü üstlenmesi durumudur.

Yüklenici: Kamu ihalesini kazanan şirket veya ortak girişimdir.

Yüksek Maliyetli İhale Bölümü: Belirli bir analitik eşik üzerindeki büyük ölçekli inşaat ve altyapı ihalelerini içeren veri bölümüdür.

